

# Typisch Libris

Een onderzoek naar de groslijst, longlist en shortlist van de Libris Literatuur Prijs 2010-2019.

Student: Janneke van Boven Prof. dr.  
Begeleider: J.H.T. Joosten  
Tweede lezer: dr. J.J.M. Dera  
Universiteit: Radboud universiteit  
Opleiding: Nijmegen MA Literair Bedrijf  
Datum: 22 november 2019



**Radboud Universiteit Nijmegen**

# Inhoud

Inleiding.....	3
De onderzochte auteursgegevens .....	7
De onderzochte romangegevens.....	9
Een aantal opmerkingen .....	11
De Libris Literatuur Prijs .....	12
2010 .....	14
Resultaten groslijst 2010 .....	14
Resultaten longlist 2010.....	22
Resultaten shortlist 2010 .....	27
Winnaar 2010 .....	29
2013 .....	32
Resultaten groslijst 2013 .....	32
Resultaten longlist 2013.....	36
Resultaten shortlist 2013 .....	38
Winnaar 2013 .....	40
2016 .....	43
Resultaten groslijst 2016.....	43
Resultaten longlist 2016.....	46
Resultaten shortlist 2016 .....	47
Winnaar 2016 .....	49
2019 .....	52
Resultaten groslijst 2019 .....	52
Resultaten longlist 2019.....	56
Resultaten shortlist 2019 .....	57
Winnaar 2019 .....	59
Conclusie .....	61
Bibliografie .....	65
Toelichting bij de digitale bijlagen .....	66

## Inleiding

Het Franse magazine *Livres Hebdo* publiceert al jaren een uitgebreid dossier met statistieken over de romans die uitkomen tijdens *La rentrée littéraire*.<sup>1</sup> Dit is de periode tussen augustus en november en het moment waarop veel uitgeverijen nieuwe titels uitbrengen. Het dossier brengt allerlei cijfers naar voren, van het aantal verschenen romans in die periode tot de meest voorkomende thema's. Het Franse magazine *Slate* besloot in 2015 dat dossier uit te breiden door nog meer gegevens te analyseren, zoals de beroepen van de personages. Het Franse weekblad *L'Obs* wijdde datzelfde jaar een artikel aan het analyseren van onder andere genres en thema's van de boeken die de afgelopen jaren de Prix Goncourt wonnen. Het doel van *L'Obs* was niet alleen om romans te vangen in cijfers. Het was vooral een commentaar op de analyses in bijvoorbeeld *Livres Hebdo* en *Slate* en op de trend om een roman weer te geven in cijfers, statistieken en algoritmes.<sup>2</sup> Maar informatie geven over boeken aan de hand van cijfers is niet iets van de laatste jaren en ook niet alleen populair in Frankrijk. De eerste bestsellerlijst bijvoorbeeld verscheen al in 1895 in het eerste nummer van het Amerikaanse tijdschrift *The Bookman*.<sup>3</sup> En ook in Nederland worden cijfers en literatuur volop gecombineerd. De wekelijkse bestseller top 60 wordt samengesteld door het CPNB, webwinkel bol.com vermeldt onder andere de afmetingen van een boek en in recensies wordt de kwaliteit van een werk gevangen in een score van één tot en met vijf door middel van sterren of ballen. Maarten Asscher schrijft in *De Correspondent* hierover: 'De minst boeiende manier om over literatuur te spreken is de kwantitatieve manier. Niet toevallig is dat tegenwoordig ook de meest populaire.'<sup>4</sup> De reden waarom Asscher de kwantitatieve benadering van literatuur 'de minst boeiende manier' noemt, is omdat het weinig zegt over de inhoud van het boek.<sup>5</sup> En daar heeft hij gelijk in. Toch is het zeker niet zo dat een kwantitatieve analyse niet boeiend, of sterker nog, niet zinvol is.

Verschillende kwantitatieve onderzoeken hebben geleid tot interessante inzichten in de verhoudingen in het Nederlandse literaire veld. Zo heeft de *Lezeres des Vaderlands* de literaire kritiek onder de loep genomen. De *Lezeres des Vaderlands* is een anonieme vrouwelijke krantenlezer die in 2016 wekelijks de boekenbijlagen van Vlaamse en Nederlandse kranten heeft onderzocht op de verhouding tussen mannen en vrouwen, zowel wat betreft de besproken auteurs als de recensenten.<sup>6</sup> Zij concludeert dat gemiddeld 30% van de besproken auteurs en 35% van de critici een vrouw is. Daarnaast stelt zij:

---

<sup>1</sup> Delille et al 2015.

<sup>2</sup> 'Quinze ans de prix littéraire au scanner' 2015.

<sup>3</sup> Asscher 2017.

<sup>4</sup> Asscher 2017.

<sup>5</sup> Asscher 2017.

<sup>6</sup> *Lezeres des Vaderlands* 2017.

[...]dat veel recenserende vrouwen zich niet *automatisch* vertaalt in veel besproken vrouwen. Omgekeerd lijken de cijfers er wel op te wijzen dat een hoog percentage mannelijke critici ook leidt tot een laag percentage besproken vrouwen.<sup>7</sup>

Thomas Franssen en Daan Stoffelsen onderzochten de verhoudingen in de boekproductie op het gebied van herkomst van de auteur. Zij komen tot de conclusie dat het Nederlandse boekenvak overwegend westers is en dat het aandeel van niet-westerse auteurs niet in verhouding staat tot het aandeel niet-westerse personen in de Nederlandse samenleving.<sup>8</sup> En Jeroen Dera concludeert in zijn onderzoek naar de leeslijsten op middelbare scholen dat ook in het literatuuronderwijs de verhoudingen ongelijk verdeeld zijn op sommige vlakken:

Op de gemiddelde leeslijst is de verhouding tussen mannelijke en vrouwelijke auteurs grofweg 3:1, terwijl het percentage auteurs met een niet-westerse achtergrond op het geheel zeer gering is (4,2%). In die zin lijkt het literatuuronderwijs vooral het beeld van een witte, mannelijke auteur te mediëren. Ook de Vlaamse literatuur is in het Nederlandse onderwijs ondervertegenwoordigd, met een aandeel van 7,3% op de totale selecties. Het percentage teksten van buiten het Nederlandse taalgebied is verwaarloosbaar (0,9%).<sup>9</sup>

Op het gebied van literaire prijzen deed Willemijn Visser in haar master thesis onderzoek naar de man-vrouwverhoudingen bij de winnaars en jury's van Nederlandse literaire prijzen tussen 1998 en 2008. Zij concludeert dat gemiddeld 15% van de winnaars en 34% van de juryleden een vrouw is.<sup>10</sup> Deze cijfers laten zien dat vrouwen ondervertegenwoordigd zijn in het Nederlandse literaire veld. Ook Lenny Vos heeft in haar proefschrift de positie van de vrouwelijke auteur in het literaire veld onderzocht. Zij merkt op dat de literaire waardering voor vrouwelijke auteurs achterblijft en dat zij veelal ontbreken op de shortlist van literaire prijzen, waaronder de Libris Literatuur Prijs.<sup>11</sup>

Hugo Verdaasdonk heeft drie Nederlandse prijzen onderzocht: de P.C. Hooft-prijs, de AKO Literatuurprijs en de Libris Literatuur Prijs. Hij vroeg hoe groot de kans is om één van die prijzen te winnen. Hij laat zien dat de keuze voor een bepaald werk afhangt van verschillende factoren, ook al pretendeert een jury de keuze uitsluitend te baseren op de eigenheid en de kwaliteit van een werk.<sup>12</sup> De jury heeft twee taken die hierbij een grote rol spelen:

---

<sup>7</sup> Lezeres des Vaderlands 2017.

<sup>8</sup> Franssen en Stoffelsen 2015.

<sup>9</sup> Dera 2019, p. 4.

<sup>10</sup> Visser 2009, p. 48.

<sup>11</sup> Vos 2008, p. 16, 185.

<sup>12</sup> Verdaasdonk 2008, p. 125.

'Allereerst moet de jury onderling overeenstemming bereiken en ten tweede moet zij een keuze maken die grote kans heeft op instemming van de buitenwereld – met name van de pers, van auteurs en van uitgevers.'<sup>13</sup>

Een winnaar die al eerder prijzen gewonnen heeft, eerder genomineerd is voor dezelfde prijs of veel aandacht kreeg in de media heeft de meeste kans om brede instemming te krijgen.<sup>14</sup> De resultaten van Verdaasdonk's onderzoek wijzen uit dat de Libris-prijs vaker uitgereikt wordt aan een gevestigde auteur.<sup>15</sup> Bovendien is de jury geneigd voort te bouwen op de traditie van de prijs, waardoor auteurs die eerder genomineerd zijn voor de Libris Literatuur Prijs meer kans maken om deze te winnen.<sup>16</sup>

Ook James English bespreekt hoe een jury onmogelijk een werk puur op zijn culturele of literaire waarde kan beoordelen en dat het oordeel wordt beïnvloed door verschillende factoren:

There is no question of perfect autonomy or segregation of the various sorts of capital, such that one might occupy a zone or margin of "pure" culture where money or politics or journalistic celebrity or social connections or ethnic or gender advantage mean nothing, or such that one might acquire economic capital that is free of all implication in the social, symbolic, or political economies.<sup>17</sup>

Zowel Verdaasdonk als English stellen dus dat een prijs niet louter wordt toegekend op basis van culturele of literaire waarde, maar dat de keuze voor een bepaalde auteur of een bepaald werk afhankelijk is van een combinatie van factoren. Daarom richt dit onderzoek zich niet op één factor zoals gender, leeftijd of journalistieke aandacht, maar op een combinatie van auteurs- en romangegevens. De auteursgegevens zijn: gender, herkomst, geboortjaar, professionele achtergrond, jaar van debuten, aantal publicaties en aantal gewonnen prijzen. De romangegevens zijn: publicatiedatum, uitgeverij, aantal pagina's, aantal krantenrecensies, aantal lekenrecensies en aandacht op televisie. De onderzochte factoren worden in het volgende hoofdstuk toegelicht.

Elk van deze factoren wordt onderverdeeld in categorieën. Zo bestaat gender in dit onderzoek uit twee categorieën: man en vrouw. Voor de factor uitgeverij vormt elke uitgeverij een afzonderlijke categorie. En bij een factor als het aantal pagina's zijn de categorieën opgedeeld in marges van vijftig pagina's. Voor alle factoren wordt gekeken in welke categorie de meeste auteurs vallen. Wanneer deze worden samengevoegd, ontstaat een typologie van de auteur. Dit is als het ware een weergave van de gemiddelde Libris-auteur. Deze typologie wordt samengesteld voor de groslijst, de longlist en de shortlist en wordt vergeleken met de winnaar. Vervolgens worden drie vragen gesteld: welke ontwikkelingen zijn er tussen de typologieën per jaar? Welke ontwikkelingen

---

<sup>13</sup> Verdaasdonk 2008, p. 126-127.

<sup>14</sup> Verdaasdonk 2008, p. 148-149.

<sup>15</sup> Verdaasdonk 2008, p. 153.

<sup>16</sup> Verdaasdonk 2008, p. 159.

<sup>17</sup> English 2009, p. 10.

zijn er door de jaren heen? En in hoeverre is de winnaar representatief voor de andere auteurs op de verschillende lijsten? Blijft de meest voorkomende categorie gelijk of verandert deze voor bepaalde factoren? Om dit te kunnen beantwoorden wordt gekeken of de meest voorkomende categorieën gelijk blijven of juist veranderen voor de onderzochte factoren. Daarnaast wordt voor elk jaar berekend hoeveel procent van de auteurs op de groslijst, de longlist en de shortlist in dezelfde categorieën valt als de winnaar. Uiteindelijk hoop ik op basis van al deze gegevens tot een beschrijving te komen van een typische Libris-auteur.

De verwachting is dat de winnaar het meest representatief is voor de auteurs op de shortlist en het minst voor de auteurs op de groslijst, omdat de groslijst de meeste titels bevat en hierdoor meer ruimte biedt voor variatie. Bovendien is de groslijst als enige tot stand gekomen zonder inmenging van de juryleden.

Om een actueel beeld te krijgen van de typische Libris-genomineerden en –winnaars worden de gegevens van de afgelopen tien jaar onderzocht. Het aantal inzendingen tussen 2010 en 2019 varieert van 154 titels in 2012 tot 227 titels in 2018. Dit corpus is te omvangrijk om alle gegevens voor alle titels te verzamelen. Daarom wordt er gewerkt met peiljaren. De onderzochte jaren zijn 2010, 2013, 2016 en 2019.

## De onderzochte auteursgegevens

### *Wat is de man-vrouwverhouding?*

Willemijn Visser toonde aan dat de man-vrouwverhouding bij de winnaars en jury's van Nederlandse literaire prijzen tussen 1998 en 2008 ongelijk was.<sup>18</sup> Inmiddels is het tien jaar later en is het maar de vraag of die verhoudingen verbeterd zijn. Bovendien is nog nooit gekeken naar de man-vrouwverhouding bij de auteurs die genomineerd zijn voor een prijs, maar deze niet hebben gewonnen. Zijn de verhoudingen op de groslijst, de longlist en de shortlist vergelijkbaar met de man-vrouwverhouding bij de winnaars?

### *Wat is de herkomst van de auteurs?*

Volgens Franssen en Stoffelsen is de verhouding tussen westerse- en niet-westerse auteurs in het Nederlandse literaire veld niet representatief voor de Nederlandse samenleving.<sup>19</sup> In dit onderzoek wordt de indeling westers of niet-westers gespecificeerd naar het land van herkomst van de ouders van de auteur. Voor het onderscheid tussen westerse en niet-westerse landen wordt de definitie gebruikt van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS):

Westers: Persoon met als migratieachtergrond een van de landen in Europa (exclusief Turkije), Noord-Amerika en Oceanië, en Indonesië en Japan.

Niet-westers: Persoon met als migratieachtergrond een van de landen in Afrika, Latijns-Amerika en Azië (exclusief Indonesië en Japan) of Turkije.<sup>20</sup>

De verwachting is dat de meeste auteurs afkomstig zullen zijn uit Nederland of Vlaanderen. De categorieën zijn daarom: Nederland, België, westers en niet-westers.<sup>21</sup>

### *Wat is de leeftijd van de auteurs?*

Verdaasdonk vindt 'geen enkele samenhang tussen de mate van ervaring van een jury en de kans van oudere of jongere genomineerden op de Libris-prijs.'<sup>22</sup> Dat betekent dat jong en oud evenveel kans maken en dat er bij deze factor weinig ontwikkeling te verwachten is tussen de lijsten. De geboortejaren van de auteurs worden vergeleken om tot een zo compleet mogelijke typologie van de gemiddelde Libris-genomineerde te komen.

### *Heeft de auteur een professionele achtergrond in het literaire veld?*

Verdaasdonk toont aan dat de Libris-prijs traditiegetrouw meestal terechtkomt bij een gevestigde

---

<sup>18</sup> Visser 2009, p. 48.

<sup>19</sup> Franssen en Stoffelsen 2015.

<sup>20</sup> 'Wat is het verschil tussen een westerse en niet-westerse allochtoon?' In: [www.cbs.nl](http://www.cbs.nl) Geraadpleegd op 28 maart 2019.

<sup>21</sup> Er is voor gekozen om de auteurs in te delen naar land van herkomst. Daarom is het land van herkomst België, ook waar het een Vlaamse auteur betreft.

<sup>22</sup> Verdaasdonk 2008, p. 161.

auteur.<sup>23</sup> De precieze positie van een auteur in het literaire veld is echter moeilijk in kaart te brengen. Toch worden de auteurs in dit onderzoek ingedeeld in de categorieën: gevestigde auteurs en nieuwkomers in het literaire veld. Hoe bekend een gevestigde auteur precies is, doet er in dit geval niet toe, omdat daar geen duidelijke maatstaf voor is. Een auteur met een professionele achtergrond in het literaire veld is in dit onderzoek een auteur die al eerder werk gepubliceerd heeft. Dit kan een roman zijn, maar het kan ook gaan om werk in een ander genre, zoals poëzie of jeugdliteratuur. Een auteur met een professionele achtergrond in het literaire veld kan ook een debutant zijn, mits deze een andere functie in het veld heeft bekleed, zoals uitgever of recensent. Alleen wanneer een auteur geen andere functies in het veld heeft gehad en niet eerder werk heeft gepubliceerd is hij in dit onderzoek een nieuwkomer in het literaire veld. Eventuele prestige-activiteiten worden in deze categorie wel meegenomen, maar worden niet gebruikt om de precieze positie in het veld vast te stellen. Denk hierbij aan activiteiten als het schrijven van het Boekenweekgeschenk of een gastschrijverschap.

#### *Wat is de verdeling tussen debutanten en niet-debutanten?*

Het jaar van debuten is het jaar waarin een auteur zijn eerste roman publiceert. Dit wordt voor elke auteur vastgesteld. Zo zeggen de cijfers niet alleen iets over de verhouding tussen debutanten en niet-debutanten, maar ook iets over of auteurs kortgeleden gedebuteerd zijn of niet.

Verdaasdonk liet zien dat debutanten zelden de Libris Literatuur Prijs winnen.<sup>24</sup> Toch wordt werk van debutanten wel ingezonden. De cijfers kunnen uitwijzen of dit alleen geldt voor debutanten of ook voor recent gedebuteerden.

#### *Wat is het aantal gepubliceerde boektitels?*

Hier gaat het eveneens om het aantal romanpublicaties. Publicaties van andere genres, zoals poëzie of literaire non-fictie vallen onder de factor 'professionele achtergrond'. Het aantal werken dat een auteur op zijn naam heeft staan zegt ook iets over hoe gevestigd een auteur is.

#### *Wat is de verdeling tussen prijswinnende en niet-prijswinnende auteurs?*

Bij het aantal gewonnen prijzen worden prijzen voor alle genres meegerekend. Er wordt gekeken hoeveel prijzen een auteur gewonnen heeft en welke prijzen dit zijn. In het bijzonder wordt gekeken of een auteur al eerder genomineerd is voor de Libris Literatuur Prijs. Verdaasdonk stelt dat dit een belangrijke rol kan spelen, omdat de jury op deze manier rekening houdt met de traditie die de prijs heeft opgebouwd.<sup>25</sup>

---

<sup>23</sup> Verdaasdonk 2008, p. 153.

<sup>24</sup> Verdaasdonk 2008, p. 153.

<sup>25</sup> Verdaasdonk 2008, p. 149.

## De onderzochte romangegevens

### *Wat zijn de publicatiedata?*

De publicatiedatum wordt gespecificeerd tot de maand waarin de roman verschenen is, want ‘de boeken die beoordeeld worden zijn steevast de boeken die in het jaar ervoor verschenen zijn, dus van 1 januari t/m 31 december.’<sup>26</sup> De cijfers laten zien of de maand waarin een boek verschijnt van invloed kan zijn op de kans om genomineerd te worden.

### *Bij welke uitgeverijen zijn de romans verschenen?*

Voor elke roman wordt vermeld bij welke uitgeverij deze verschenen is. Vervolgens kan een verdeling gemaakt worden tussen de uitgeverijen. Hierbij wordt gekeken welke uitgeverijen prominent aanwezig zijn in de verschillende lijsten.

### *Wat is het aantal pagina’s?*

Er is geen richtlijn voor het aantal pagina’s dat een roman moet hebben om kans te maken op een prijs. Het aantal pagina’s wordt voor elke titel in kaart gebracht om tot een zo compleet mogelijke typologie van de gemiddelde Libris-genomineerde te komen.

### *Wordt de roman besproken in krantenrecensies?*

De aandacht die recensenten hebben voor het werk van een auteur zegt iets over zijn of haar reputatie binnen het literaire veld. Daarom is per titel gekeken hoeveel recensies er in de online database Literom staan. Literom bevat recensies uit Nederlandse en Belgische dag- en weekbladen.<sup>27</sup> En hoewel de database niet compleet is, geeft deze door de grote omvang van het bestand een goede afspiegeling van de mate waarin auteurs worden besproken.

### *Wordt de roman besproken in lekenrecensies?*

Voor de lekenrecensies zijn de reviews bij webwinkel bol.com bekeken. Deze bestaan uit een rating van één tot vijf sterren, een antwoord op de vraag ‘Wat vind je van het artikel?’ en een eventuele opsomming van plus- of minpunten. Er is onderzocht hoeveel reviews er per titel op bol.com staan en wat de gemiddelde rating is. Daarnaast zijn de ratings en reviews op de website goodreads.com onderzocht. Goodreads heeft in tegenstelling tot bol.com geen commercieel doel en is uitsluitend gericht op boeken. Op de website wordt Goodreads beschreven als: ‘the world’s largest site for readers and book recommendations. Our mission is to help people find and share books they love.’<sup>28</sup> Ook hier wordt gekeken naar het aantal reviews en het gemiddelde aantal sterren. Alleen de recensies die zijn verschenen in hetzelfde jaar als de roman worden meegeteld. Op deze manier

---

<sup>26</sup> ‘Over de Libris Literatuur Prijs’. In: [www.librisprijs.nl](http://www.librisprijs.nl). Geraadpleegd op 4 februari 2019.

<sup>27</sup> ‘Home’ In: [www.literom.nbdbibliion.nl](http://www.literom.nbdbibliion.nl). Geraadpleegd op 4 februari 2019.

<sup>28</sup> Chandler 2019.

ontstaat een beeld van de aandacht die een werk krijgt zonder dat de nominatie voor de Libris Literatuur Prijs dit beïnvloedt.

*Krijgt een roman aandacht op televisie?*

Voor het vaststellen van de aandacht op televisie is gekeken naar de programma's *De Wereld Draait Door* (DWDD) en *VPRO Boeken*. In DWDD is sinds september 2012 een maandelijks boekensegment te zien, waarbij aan het eind van de maand vier boeken besproken worden. Daarnaast is er af en toe een schrijver te gast. Wanneer een auteur aanwezig is bij DWDD of wanneer zijn werk genoemd wordt in de uitzending is dit aandacht voor de auteur. Of een roman vijf minuten besproken wordt of in twee zinnen genoemd wordt, maakt in dit onderzoek geen verschil. VPRO Boeken bestaat sinds 2005 en is een programma waarin wekelijks twee schrijvers te gast zijn. Wanneer een genomineerde auteur te gast is, is dit aandacht voor de auteur. Er is gekozen voor het onderzoeken van deze twee programma's, omdat dit bij mijn weten de enige programma's zijn op de Nederlandse televisie met een vast boekensegment.

## Een aantal opmerkingen

In eerste instantie werd ook onderzocht of de ingezonden auteurs ooit jurylid zijn geweest voor een literaire prijs. Deze informatie stond op de website [www.literaireprijzen.nl](http://www.literaireprijzen.nl). Deze database van het Letterkundig Museum is in het voorjaar van 2019 uit de lucht gehaald en daardoor is deze factor noodgedwongen buiten beschouwing gelaten.

Daarnaast zijn vier factoren wel overwogen, maar resultaten van een test met vijftig van de ingezonden titels uit 2013 gaven redenen om deze toch niet mee te nemen in het onderzoek. Allereerst: de lekenrecensies op de website [hebban.nl](http://hebban.nl). Hebban is de Nederlandstalige versie van Goodreads. De gegevens op deze website hadden relevant kunnen zijn voor dit onderzoek, maar zijn niet bruikbaar, omdat er geen datum van plaatsing staat bij de ratings en niet te achterhalen is of deze zijn geplaatst vóór of na de nominatie voor de Libris Literatuur Prijs. De reviews die naast een oordeel in sterren ook een korte toelichting bevatten, hebben wel een datum. De test liet zien dat van slechts 14% van de titels een review op de website stond. Omdat dit aandeel zo klein is, is besloten om de reviews op [hebban.nl](http://hebban.nl) buiten beschouwing te laten. Zeker omdat het platform vergelijkbaar is met Goodreads, dat wel onderzocht is.

Ten tweede is overwogen om als factor toe te voegen of een werk tot stand is gekomen met een subsidie van het Nederlands Letterenfonds of niet. In de jaarverslagen van het fonds staan gegevens over de toekenningen van beurzen aan auteurs. Hier staat bij vermeld of het om een beurs voor bijvoorbeeld fictie, non-fictie of poëzie gaat, maar er staat niet bij voor welke titel de beurs is toegekend. Bovendien is niet te garanderen dat een auteur die in 2011 zijn beurs krijgt in 2012 dat werk publiceert. Dit zorgt ervoor dat het lastig is om met zekerheid te zeggen aan welke titels het Nederlands Letterenfonds een subsidie heeft toegekend. Deze factor is daarom buiten beschouwing gelaten.

Verder zou informatie over de verkoopcijfers gevonden kunnen worden door te kijken naar de bestseller top 60 die wekelijks wordt samengesteld door Stichting Collectieve Propaganda van het Nederlandse Boek. Deze database is echter niet doorzoekbaar. Hierdoor is niet te achterhalen hoe vaak of hoe lang een auteur in de top 60 staat, tenzij per week op alle titels van dat jaar gezocht wordt. Hiervoor is het corpus te omvangrijk.

Tot slot is de factor 'verkoop prijs' niet meegenomen in het onderzoek. Uit de test bleek dat voor 24% van de titels alleen de prijs voor een e-book beschikbaar was en dat voor 6% Van de titels helemaal geen verkoopprijs meer te achterhalen is. Bovendien geldt voor de exemplaren waarvan wel een prijs te vinden is, dat deze mogelijk verschillen van de verkoopprijs die gehanteerd werd net na het verschijnen van het werk. Hierdoor is een vergelijking door de jaren heen ook niet mogelijk.

## De Libris Literatuur Prijs

In dit hoofdstuk wordt stil gestaan bij het ontstaan en het doel van de Libris-prijs en bij het proces van inzending en de keuze van de winnaar. De Libris Literatuur Prijs is ontstaan in opvolging van de AKO-prijs:

Het bestuur dat in 1986 de Stichting AKO Literatuur Prijs instelde, richtte in 1993 – na het neerleggen van zijn vorige functie – de onafhankelijke Stichting Literatuur Prijs op. Deze stichting heeft zich ten doel gesteld jaarlijks een literaire prijs uit te reiken. De stichting heeft deze prijs gemodelleerd naar de Britse Booker Prize. Zij beoogt enerzijds de belangstelling voor Nederlandstalige literatuur te stimuleren en anderzijds een bekroonde schrijver in staat te stellen zich zonder financiële zorgen een jaar lang aan zijn/haar werk te wijden. De stichting heeft boekhandelsorganisatie Libris bereid gevonden de prijs en de gehele organisatie ervan te financieren. Door deze overeenkomst ontstond de Libris Literatuur Prijs.<sup>29</sup>

De missie van de stichting is de bevordering van de Nederlandstalige roman en haar doel is het enthousiasmeren van het potentiële lezerspubliek ten behoeve van een vitale leescultuur. Daarnaast wil de Stichting een platform bieden aan auteurs om meer bekendheid te kunnen genereren.<sup>30</sup>

Toch kan niet elke roman en niet elke auteur gebruik maken van dit platform. Want om in aanmerking te komen voor de prijs moet aan de volgende voorwaarden worden voldaan:

Voor de Libris Literatuur Prijs [...] komen alleen *nieuw* verschenen Nederlandstalige literaire romans voor volwassenen in aanmerking. Herdrukken en herziene uitgaven (eventueel ook onder een andere titel) komen niet voor de prijs in aanmerking. Tekeningen, foto's en andere, onder meer aan computeranimatie ontleende, beelden in het boek zijn toegestaan, mits de tekst dominant is, het beeld ondersteunend aan de tekst en geen eigenstandige verhaallijn vormt. Het boek moet uitgegeven zijn door een professionele uitgeverij, dat wil zeggen een uitgeverij die een aanbieding aan de boekhandel verzorgt, de gebruikelijke leveringsvoorwaarden hanteert, minstens één keer per jaar een fondslijst opstelt en over een professionele en onafhankelijke redactie beschikt. De boeken die beoordeeld worden zijn steevast de boeken die in het jaar ervoor verschenen zijn, dus van 1 januari t/m 31 december.<sup>31</sup>

Bovendien kan een auteur niet zelf zijn werk insturen. Alleen een uitgever mag titels insturen voor op de groslijst. Aan de hoeveelheid titels die een uitgever mag insturen worden geen voorwaarden gesteld. Op deze manier hoeft een uitgever niet zelf op te treden als een soort jury binnen zijn eigen fonds.

De jury van de prijs verandert ieder jaar, maar bestaat altijd uit vijf personen. Over de taak en samenstelling van de jury zegt de Stichting het volgende:

De jury van de Libris Literatuur Prijs kijkt niet naar verkoopcijfers of uitgevers, maar gaat puur af op literaire kwaliteit. De boeken die beoordeeld worden zijn steevast de boeken die in het

---

<sup>29</sup> 'Stichting'. In: [www.librisprijs.nl](http://www.librisprijs.nl) Geraadpleegd op 18 februari 2019.

<sup>30</sup> 'ANBI-informatie'. In: [www.librisprijs.nl](http://www.librisprijs.nl) Geraadpleegd op 18 februari 2019.

<sup>31</sup> 'FAQ'. In: [www.librisprijs.nl](http://www.librisprijs.nl) Geraadpleegd op 18 februari 2019.

jaar ervoor verschenen zijn, dus van 1 januari t/m 31 december. De vakjury van 5 personen wordt in het voorjaar geïnstalleerd en heeft dan een jaar de tijd om de boeken te lezen en tot een eindoordeel te komen. De jury komt gemiddeld 10 keer bij elkaar. [...] De leden dienen literair auteur, criticus of literatuurwetenschapper te zijn. De voorzitter is een bekende figuur uit de politiek, het bedrijfsleven of de cultuur. Inmiddels is ook bepaald dat er altijd een Vlaming in de jury zit.<sup>32</sup>

Uit alle titels op de groslijst maakt de jury een selectie van achttien titels voor de longlist. Deze wordt eind januari bekend gemaakt. In maart verschijnt de shortlist die bestaat uit zes boeken. De winnaar van de prijs wordt bekend gemaakt in mei.

---

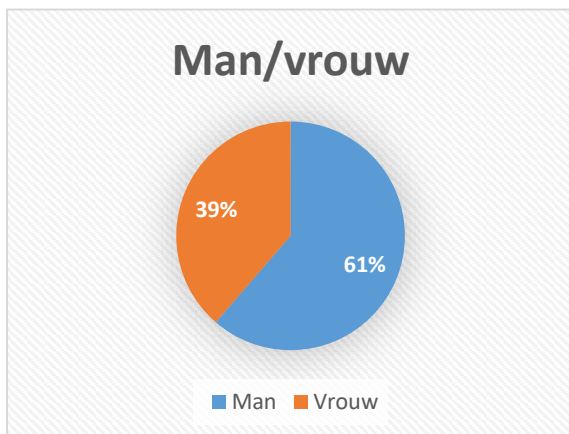
<sup>32</sup> 'Hoe werkt de jury'. In: [www.librisprijs.nl](http://www.librisprijs.nl) Geraadpleegd op 18 februari 2019.

## 2010

Voor dit eerste peiljaar worden de resultaten van alle onderzochte auteurs- en romangegevens besproken. Voor de andere drie jaren worden alleen de opvallende resultaten toegelicht. De verzamelde gegevens van alle jaren zijn toegevoegd als bijlage.

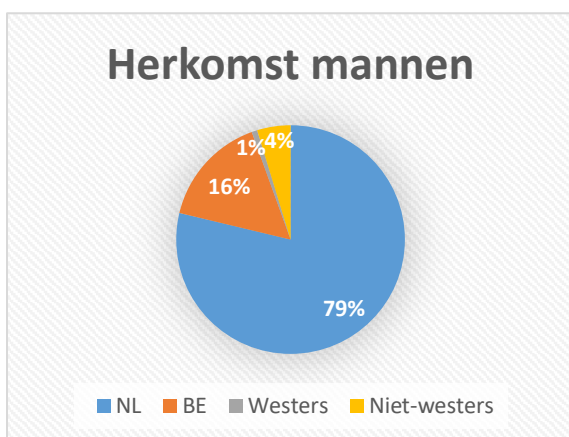
### Resultaten groslijst 2010

Op de groslijst van 2010 staan 206 titels, waarvan er 126 zijn geschreven door een man, 79 door een vrouw en één door een man/vrouw-duo. Figuur 1 laat de man-vrouwverhoudingen op de groslijst zien.

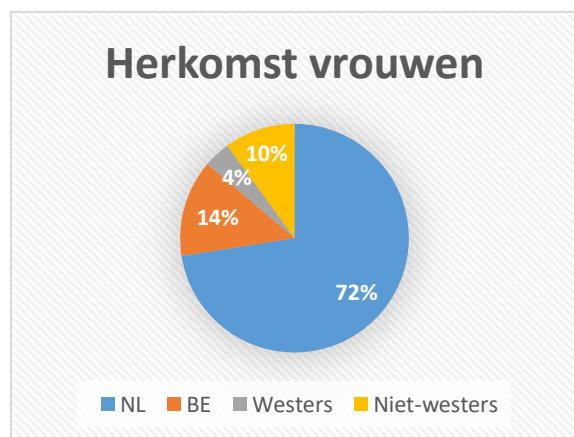


Figuur 1 Man-vrouwverhouding groslijst 2010. (N=207)

Van alle auteurs zijn er 158 afkomstig uit Nederland en 31 uit België. Er zijn vier auteurs met een westerse achtergrond en veertien met een niet-westerse achtergrond. Figuur 2 en 3 geven de herkomst van de auteurs weer onderverdeeld in mannen en vrouwen.



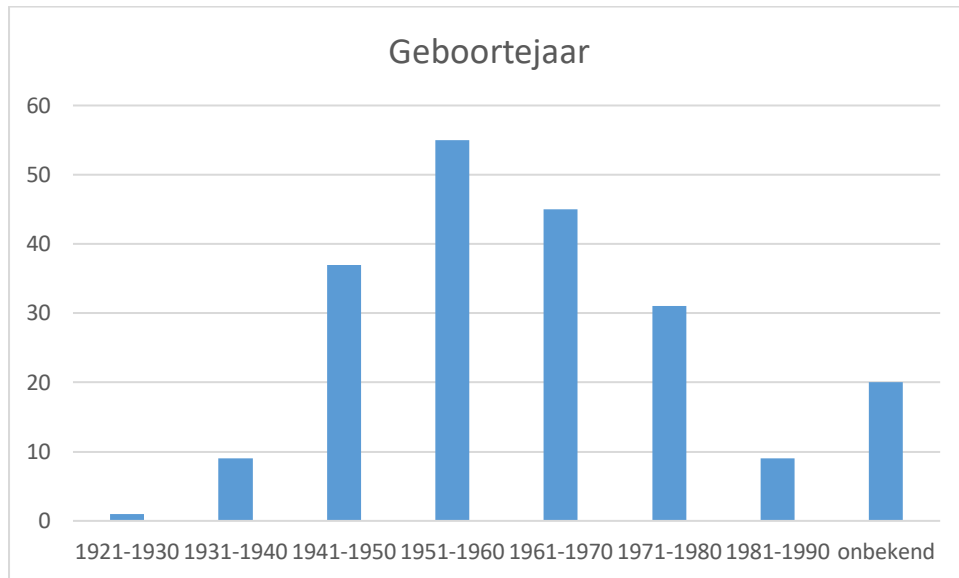
Figuur 2 Herkomst mannen groslijst 2010. (N=127)



Figuur 3 Herkomst vrouwen groslijst 2010. (N=80)

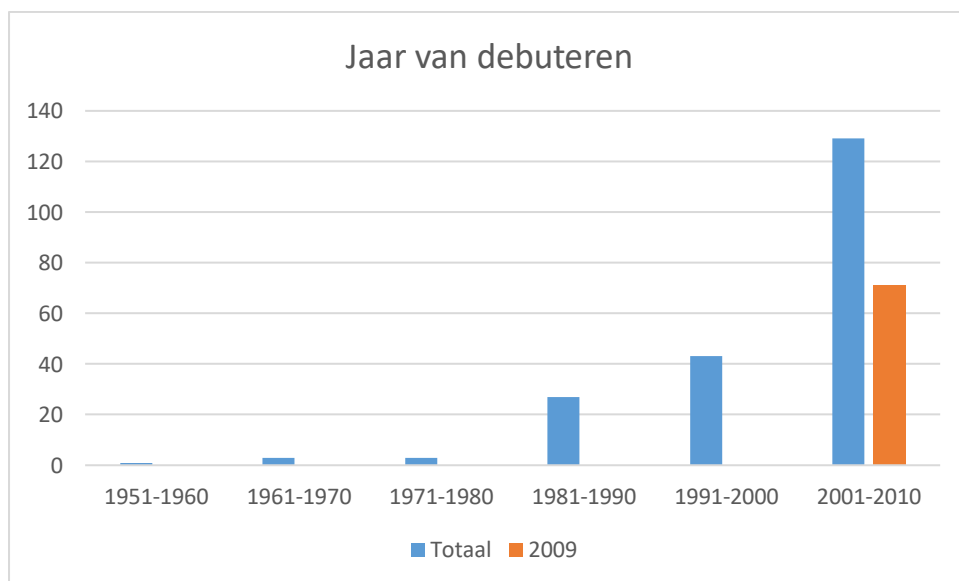
De leeftijd van de auteurs varieert van 20 (Thomas Heerma van Voss) tot 77 (Cees Nooteboom). De grootste categorie wordt gevormd door auteurs geboren tussen 1951 en 1960. Zij

zijn tussen de 50 en 59 jaar oud wanneer zij op de groslijst staan. Van twintig auteurs is het niet gelukt hun geboortjaar te achterhalen. Figuur 4 geeft een overzicht van de leeftijden van de auteurs.



Figuur 4 Geboortejaar auteurs groslijst 2010. (N=207)

63% Van de auteurs is gedebuteerd na 2000 en 2% publiceerde zijn debuut al voor 1980. Daarnaast is 34% van de auteurs debutant. Zij hebben in 2009 hun eerste werk of hun eerste roman uitgebracht. Elf hiervan waren voor deze publicatie al actief in het literaire veld: vijf als schrijver van korte verhalen; drie als dichter; één als schrijver van non-fictie en twee als redacteur. Een overzicht met het jaar van debuten staat in figuur 5.



Figuur 5 Jaar van debuten groslijst 2010. (N=206)

Bij de vrouwen is het aantal debutanten bijna gelijk aan het aantal gevestigde auteurs. Bij de mannen liggen de verhoudingen anders en is ongeveer een kwart van de auteurs debutant. In totaal zijn er 71 debutanten, waaronder 33 mannen, 37 vrouwen en één man-vrouwduo.

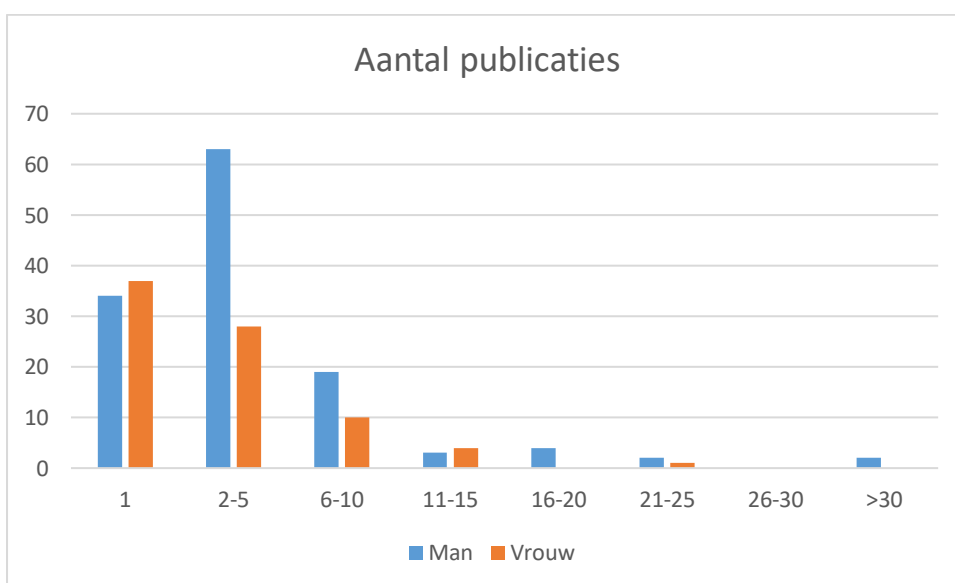


Figuur 6 Mannelijke debutanten groslijst 2010. (N=127)



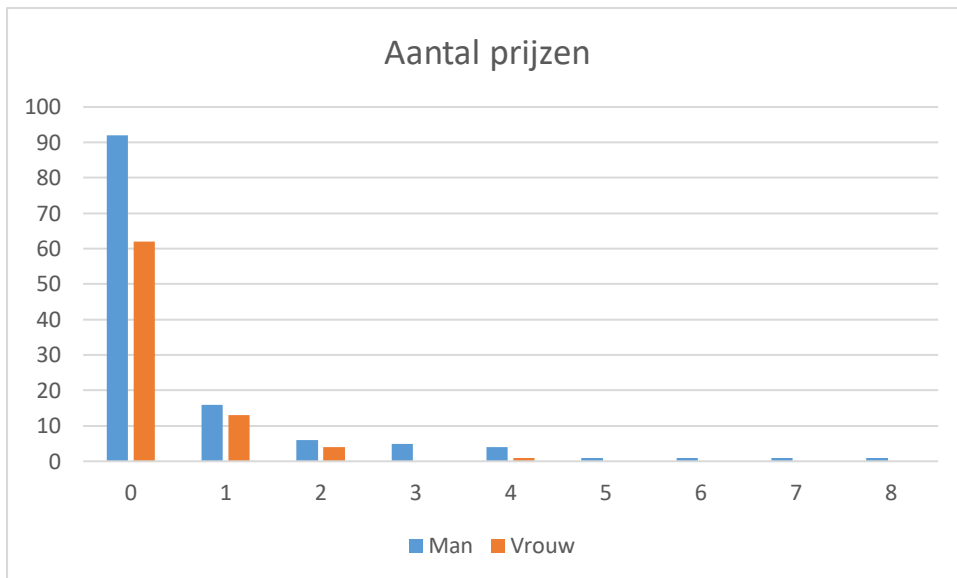
Figuur 7 Vrouwelijke debutanten groslijst 2010. (N=80)

In figuur 8 is te zien hoeveel publicaties de auteurs op hun naam hebben staan. Er is voor gekozen om de debutanten apart weer te geven. Als gevolg hiervan is de marge van de volgende categorie – twee tot vijf publicaties – kleiner dan de andere categorieën. Toch vallen nog steeds de meeste auteurs in deze categorie. Maar liefst 91 Auteurs hebben twee tot vijf romanpublicaties op hun naam staan, dat is 44% van het totaal. 14% heeft tussen de zes en tien titels gepubliceerd en 8% heeft meer dan tien romans uitgebracht. Van die laatste groep zijn er elf mannen en vijf vrouwen. Dit komt neer op 9% van het totaal van de mannen en 6% van de vrouwen. Herman Brusselmans en Thomas Ross hebben zelfs meer dan dertig titels gepubliceerd.



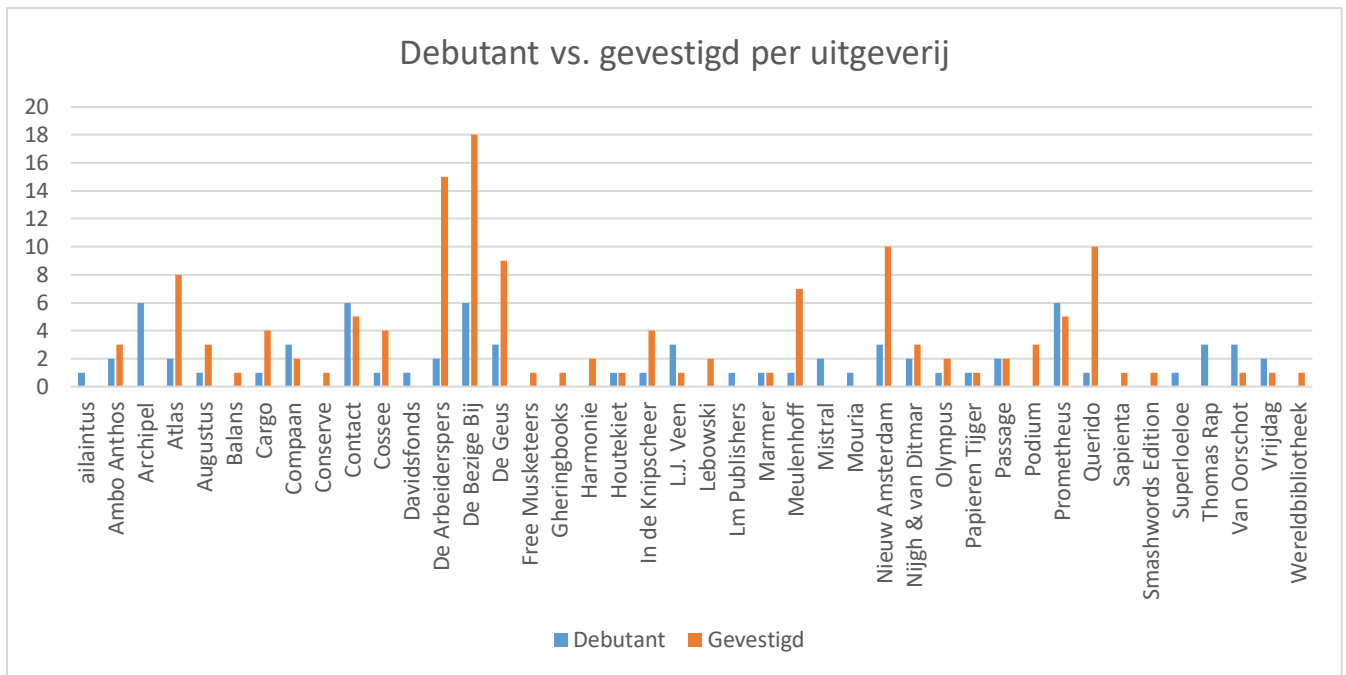
Figuur 8 Aantal publicaties groslijst 2010. (N=207)

74% Van de auteurs heeft nog nooit een prijs gewonnen voor zijn werk. Verdeeld naar geslacht is dat 72% van de mannen en 78% van de vrouwen. Marie Kessels is met vier prijzen de meest bekroonde vrouw van de lijst. De mannen Bernlef, Armando, Cees Nooteboom en Toon Tellegen ontvingen meer prijzen dan Kessels. Tellegen heeft acht prijzen op zijn naam staan en is daarmee de meest bekroonde auteur op de lijst.



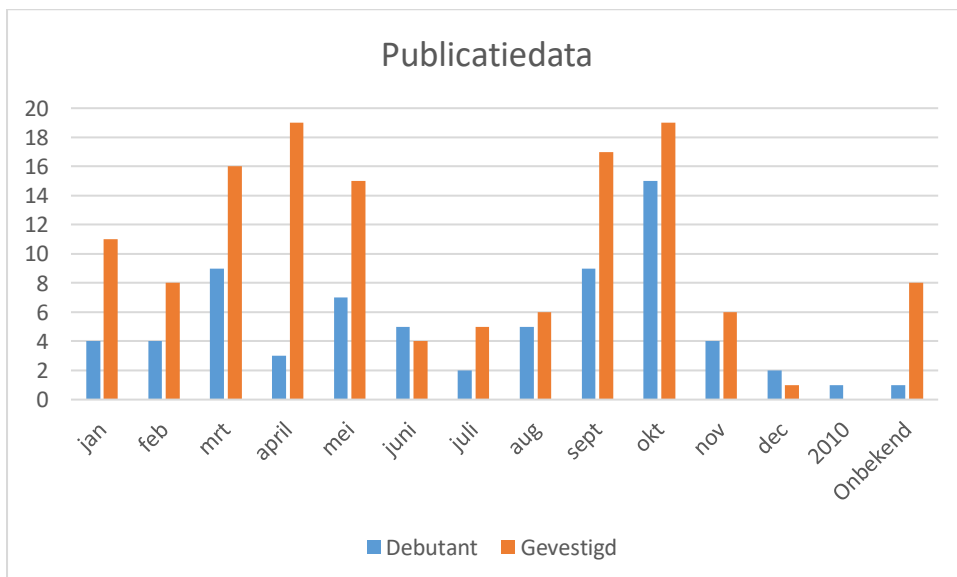
*Figuur 9 Aantal prijzen groslijst 2010. (N=207)*

De 206 titels zijn ingezonden door 42 uitgeverijen. De Bezige Bij heeft met 24 titels de meeste werken ingezonden. Elf uitgeverijen hebben slechts één titel ingestuurd, waarvan vier keer een debutant en zeven keer een gevestigde auteur. Figuur 10 geeft het aantal debutanten en gevestigde auteurs weer per uitgeverij. Uitgeverij Archipel valt op, doordat alle zes inzendingen van debutanten zijn. Verder is te zien dat Prometheus en Contact dezelfde verdeling hebben tussen debutanten en gevestigde auteurs, namelijk: zes debutanten en vijf niet-debutanten. De overige grote inzenders – de Arbeiderspers, De Bezige Bij, De Geus, Nieuw-Amsterdam en Querido – hebben voornamelijk gevestigde auteurs op de lijst gezet.



Figuur 10 Debutanten vs. gevestigde auteurs per uitgeverij groslijst 2010. (N=207)

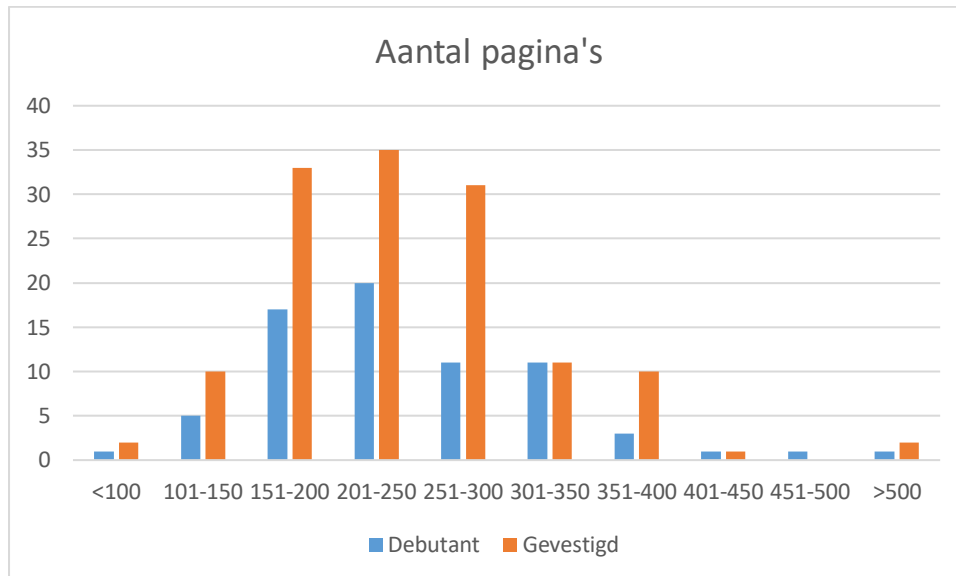
Er is ook gekeken naar de maanden waarin de werken zijn verschenen. Hierbij is te zien dat in de zomermaanden juni, juli en augustus en in november en december het minst wordt uitgebracht. Dit geldt voor zowel debutanten als gevestigde auteurs. De meeste werken van gevestigde auteurs zijn verschenen in april, september en oktober. Voor de debutanten geldt dit wel wat betreft september en oktober, maar is april opvallend genoeg een van de maanden waarin de minste werken zijn verschenen.



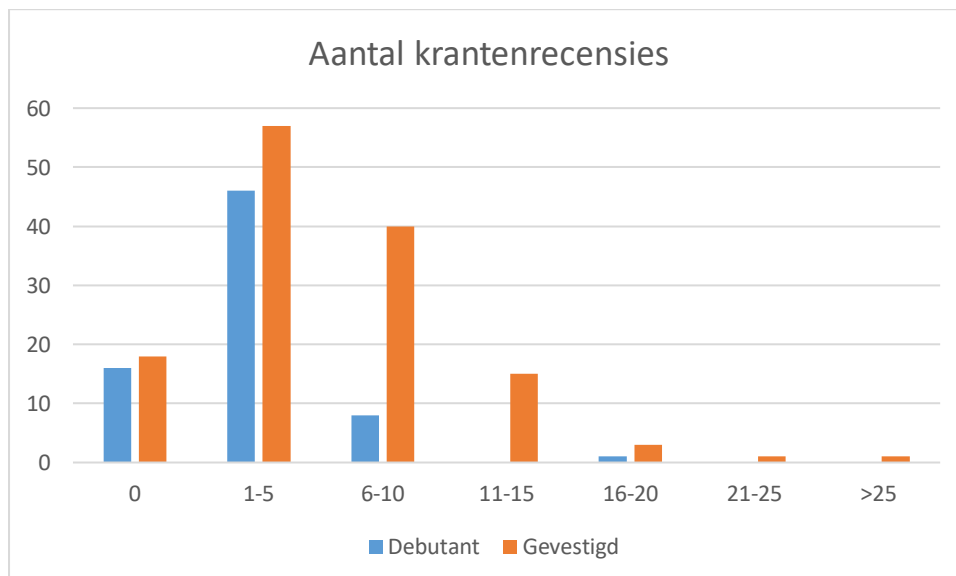
Figuur 11 Publicatiedata groslijst 2010. (N=206)

Verder is nog gekeken naar het aantal pagina's en het verschil tussen debutanten en gevestigde auteurs. Hier is weinig opmerkelijks te zien. De grafiek verloopt voor beide groepen op

ongeveer dezelfde manier met de meeste romans tussen de 201 en 250 pagina's of in de daar omliggende categorieën.



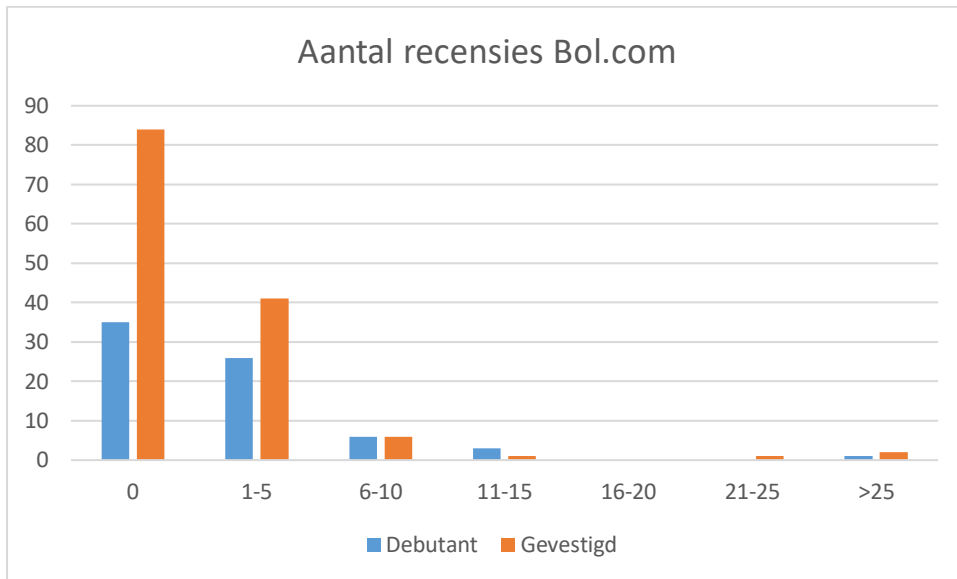
Figuur 12 Aantal pagina's groslijst 2010. (N=206)



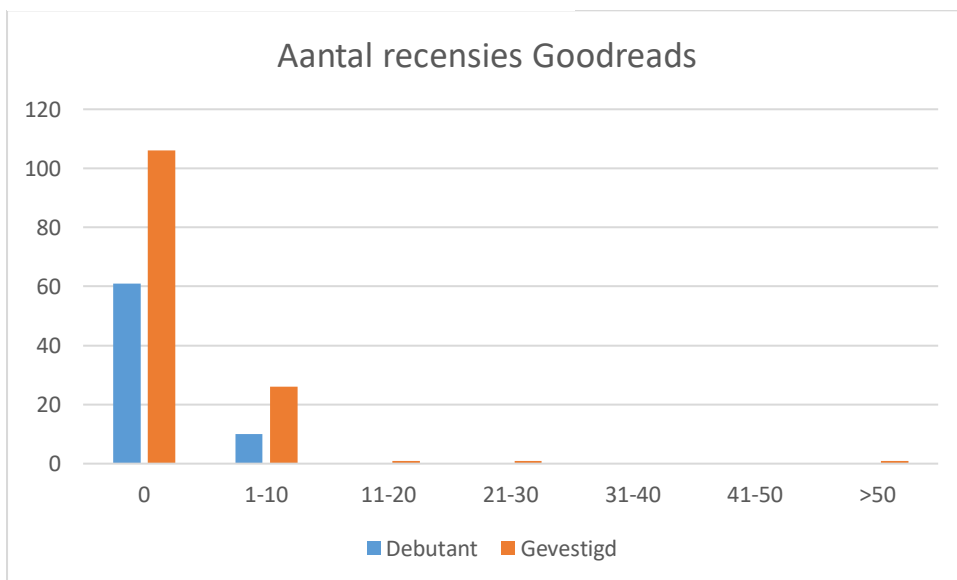
Figuur 13 Aantal krantenrecensies groslijst 2010. (N=206)

Figuur 13 laat het aantal krantenrecensies zien. Franca Treur, met haar debuut *Dorsvloer vol confetti*, krijgt een hoop aandacht in de kranten. Met twintig recensies is zij de meest besproken vrouwelijke auteur. De andere debutanten krijgen maximaal tien recensies. En 23% van de debutanten krijgt geen aandacht in de kranten. Voor de gevestigde auteurs is dit 13%. 15% van de gevestigde auteurs kreeg meer dan tien recensies. Herman Koch krijgt met *Het diner* de meeste media-aandacht. Dit geldt voor zowel de kranten als op Bol.com en Goodreads. Met respectievelijk 32, 74 en 70 recensies. Op beide websites krijgt de roman een gemiddelde van 3 uit 5 sterren. Verder laat figuur 14 zien dat 49% van de debutanten en 62% van de gevestigde auteurs geen recensies

heeft op Bol.com. Daarnaast heeft 37% van de debutanten en 30% van de gevestigde auteurs één tot vijf recensies gekregen.



Figuur 14 Aantal recensies Bol.com groslijst 2010. (N=206)



Figuur 15 Aantal recensies Goodreads groslijst 2010. (N=206)

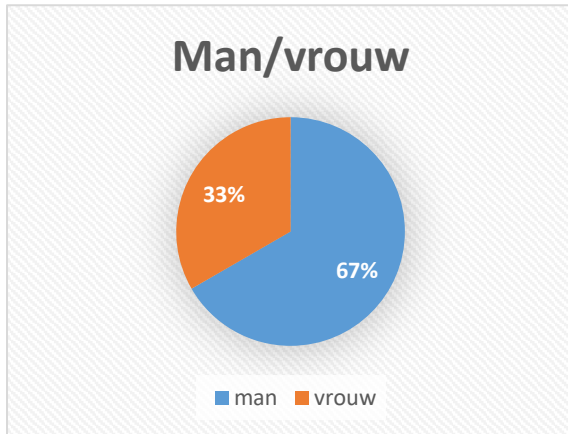
Bij de recensies op Goodreads zijn nog minder auteurs besproken. Van de debutanten heeft 96% geen review ontvangen en de debutant met het meeste aantal recensies is Ivo Victoria met zeven reviews op Goodreads. Van de gevestigde auteurs heeft 79% geen recensies gekregen.

Om vast te stellen welke auteurs aandacht kregen op tv is alleen gekeken naar wie er te gast waren bij VPRO Boeken, aangezien het maandelijkse boekenpanel in DWDD pas sinds september 2012 een vast onderdeel van het programma is. In totaal waren er in 2009 41 auteurs te gast bij het programma. Van drie daarvan is een werk ingezonden voor de groslijst van 2010, te weten: Gerbrand

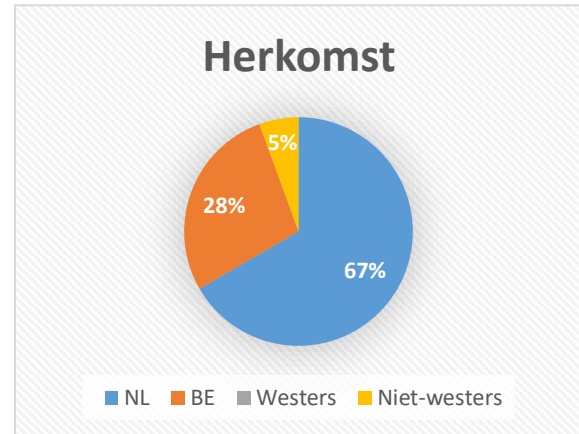
Bakker, Fleur Bourgonje en Désanne van Brederode. 99% Van de auteurs op de groslijst heeft dus geen aandacht gekregen op tv.

## Resultaten longlist 2010

Op de longlist staan achttien titels. Twaalf hiervan zijn geschreven door een man en zes door een vrouw. Abdelkader Benali is de enige auteur met een niet-westerse achtergrond. Vijf auteurs komen uit België en de rest komt uit Nederland. Annelies Verbeke is de enige Vlaamse vrouw op de longlist.



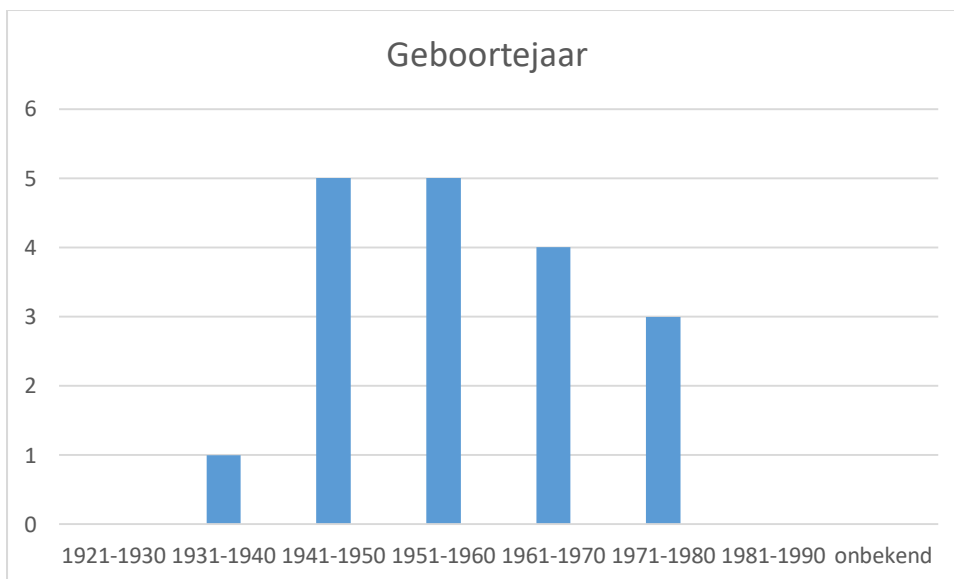
Figuur 16 Man/vrouw-verhouding longlist 2010. (N=18)



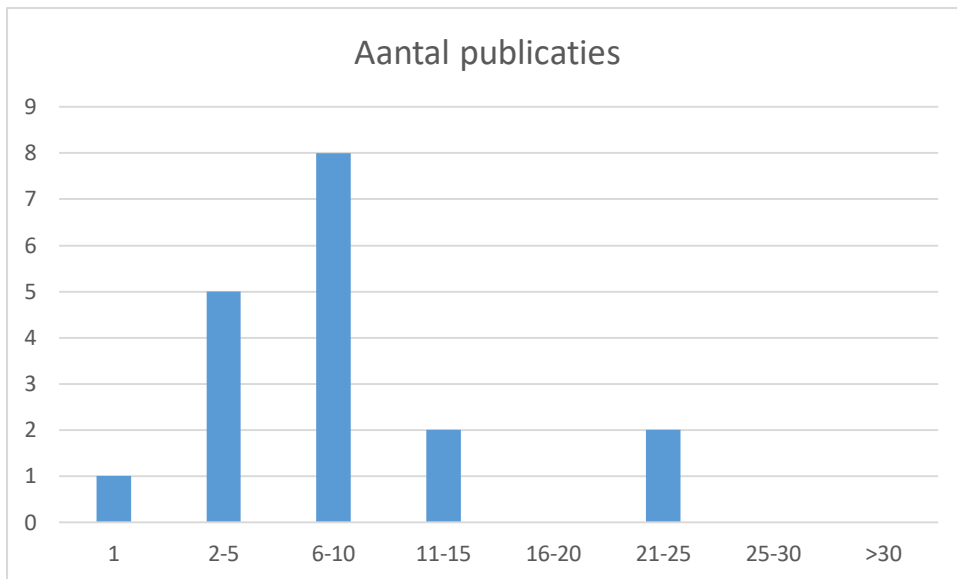
Figuur 17 Herkomst auteurs longlist 2010. (N=18)

Op de longlist staat één debutant: de Vlaamse Bernard Dewulf met *Kleine dagen*. Dewulf publiceerde vóór dit prozadebuut al gedichten en essays en schreef columns voor de Vlaamse krant *De Morgen*. Daarnaast werkt hij als redacteur voor het literaire *Nieuw Wereldtijdschrift*. Dewulf wordt in dit onderzoek dus gezien als debutant, maar is zeker geen nieuwkomer in het literaire veld.

De leeftijden van de auteurs zijn redelijk verspreid. In vergelijking met de groslijst zijn de allerjongste auteurs afgevallen. Zeven auteurs zijn tussen de dertig en vijftig jaar oud en elf auteurs zijn ouder dan vijftig.

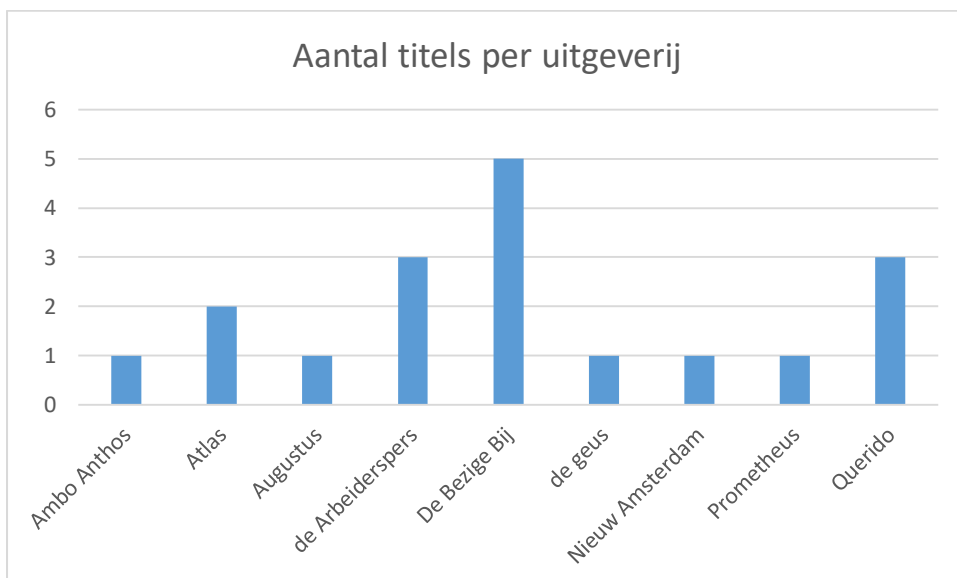


Figuur 18 Geboortjaar auteurs longlist 2010. (N=18)



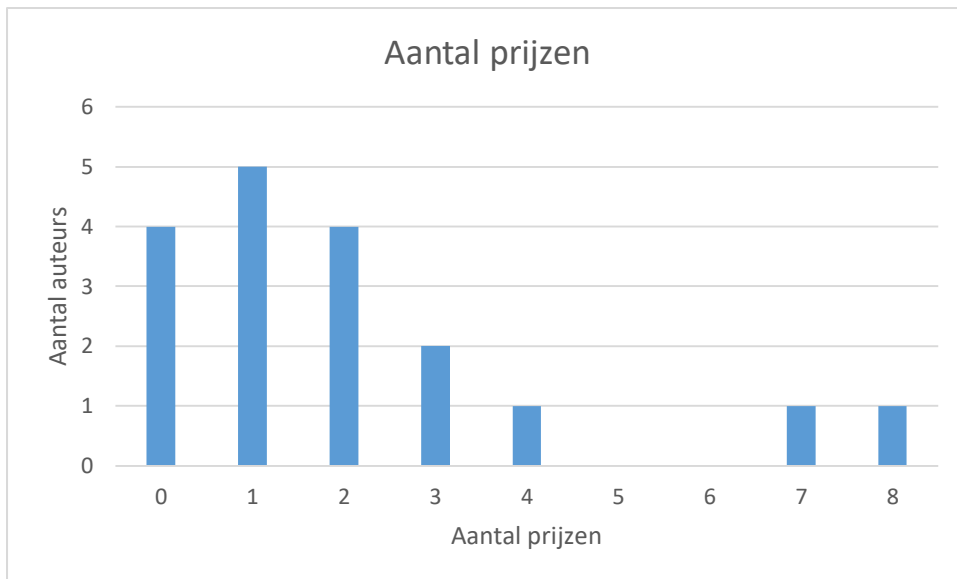
Figuur 19 Aantal publicaties longlist 2010. (N=18)

Op de groslijst was de categorie schrijvers met twee tot vijf titels op hun naam verreweg de grootste groep. 14% van de groslijst viel in de categorie met zes tot tien publicaties. Op de longlist is dit 45%. En 8% van de auteurs op de groslijst heeft meer dan tien publicaties. Op de longlist is dit 22%. Over het algemeen heeft de jury dit jaar dus meer ervaren auteurs genomineerd.



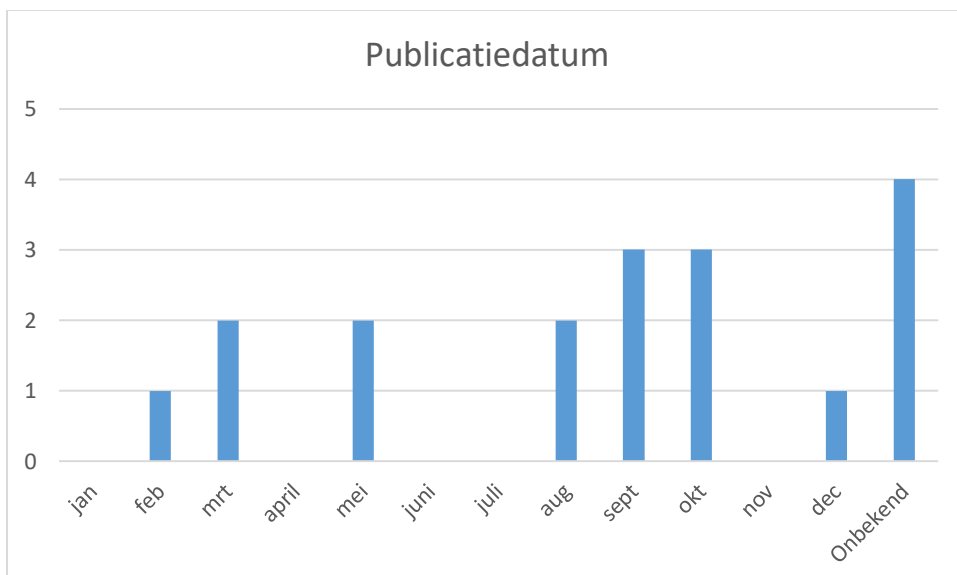
Figuur 20 Aantal titels per uitgeverij longlist 2010. (N=18)

De titels op de longlist zijn verschenen bij tien verschillende uitgeverijen. Van elke uitgeverij die meer dan tien titels heeft ingezonden, staan er één of meer titels op de shortlist – met uitzondering van uitgeverij Contact. De uitgeverijen die opvallen in deze lijst zijn Ambo Anthos en Augustus, omdat zij relatief weinig inzendingen op de groslijst hebben. Ambo Anthos stuurde vijf titels in en Augustus twee.



Figuur 21 Aantal prijzen auteurs longlist 2010. (N=18)

Toon Tellegen is met acht prijzen de meest bekroonde auteur op de groslijst, gevolgd door Cees Nooteboom met zeven prijzen op zijn naam. Beiden zijn genomineerd voor op de longlist. Er staan vier auteurs op de lijst die geen prijzen gewonnen hebben. Abdelkader Benali won al eerder de Libris Literatuur Prijs en schreef een speciale uitgave voor Libris-boekhandels. Thomas Rosenboom was al twee keer winnaar van de Libris Literatuur Prijs. Zij staan ook op de longlist. Op de groslijst staan verder Robert Anker en D. Hooijer, die ook eerder de Libris Literatuur Prijs in ontvangst hebben mogen nemen. Zij zijn echter niet genomineerd voor op de longlist.

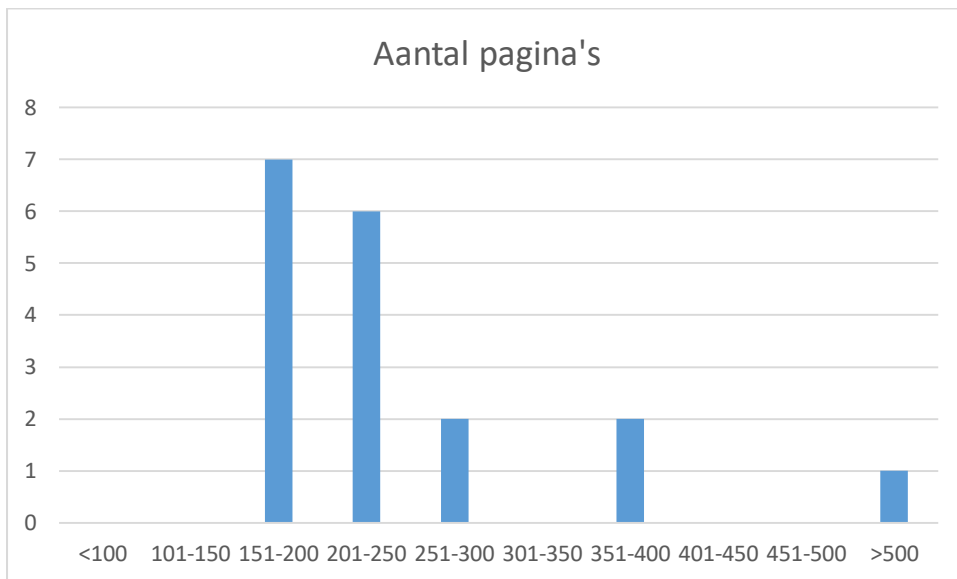


Figuur 22 Publicatiedata longlist 2010. (N=18)

Van vier romans is het niet gelukt de precieze publicatiedatum te achterhalen. Zij zijn wel verschenen in 2009, maar de maand is onbekend. Verder zijn de publicatiedata vergelijkbaar met die

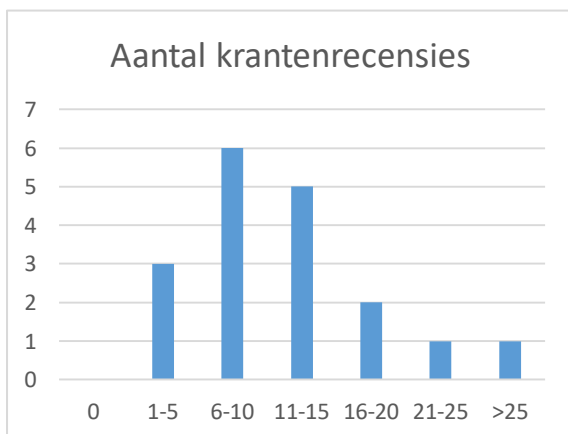
op de groslijst: geen publicaties in juni en juli en ook in de wintermaanden zijn er weinig titels verschenen. Een verschil is dat april ook een populaire maand voor publicatie bleek op de groslijst, terwijl dat voor de titels op de longlist niet meer het geval is.

Een roman op de groslijst heeft gemiddeld 240 pagina's met een standaardafwijking van 81 pagina's. Deze getallen veranderen weinig bij de longlist en de shortlist. Op de longlist heeft een roman een gemiddelde lengte van 246 pagina's met een standaardafwijking van 95 pagina's. Bij de shortlist is het gemiddelde 236 pagina's met een standaardafwijking van 68 pagina's.

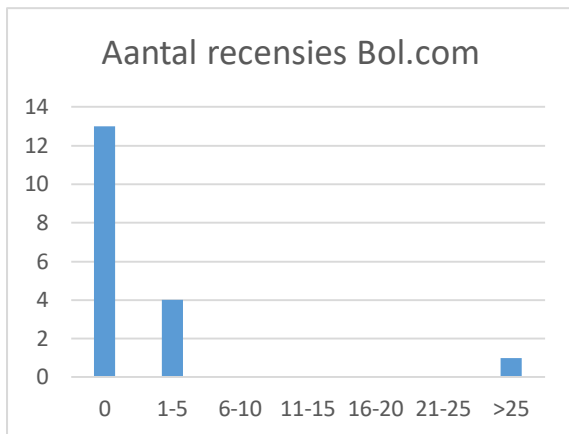


Figuur 23 Aantal pagina's longlist 2010. (N=18)

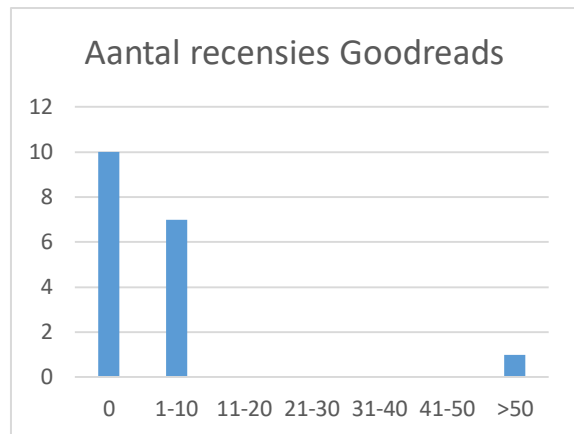
Op de groslijst waren er nog 34 auteurs die geen krantenrecensies ontvingen. Anders is dat op de longlist, waar voor elke titel ten minste vijf krantenrecensies zijn verschenen. Thomas Rosenboom en Herman Koch zijn de enige twee auteurs op de groslijst met meer dan twintig krantenrecensies en staan beide ook op de longlist. Koch heeft daarnaast ook verreweg de meeste recensies op Bol.com en Goodreads.



Figuur 24 Aantal krantenrecensies longlist 2010. (N=18)



Figuur 25 Aantal recensies Bol.com longlist 2010. (N=18)



Figuur 26 Aantal recensies Goodreads longlist 2010. (N=18)

Op de groslijst had 58% geen recensies op Bol.com en 33% ontving tussen de één en vijf recensies. Op de longlist heeft 72% geen recensies en 22% tussen de één en vijf. In verhouding zijn er op de longlist dus minder auteurs met recensies op Bol.com dan op de groslijst. Voor Goodreads geldt dat 81% van de auteurs op de groslijst geen recensies had en 17% had tussen de één en tien recensies. Op de longlist heeft 56% van de auteurs geen recensies op Goodreads ontvangen en heeft 39% tussen de één en tien recensies. Hier geldt dus juist dat de auteurs op de longlist in verhouding vaker recensies ontvangen dan de auteurs op de groslijst.

Tot slot stonden op de groslijst drie auteurs die te gast waren bij VPRO Boeken. Alleen de twee vrouwen Fleur Bourgonje en Désanne van Brederode staan ook op de longlist.

## Resultaten shortlist 2010

De zes auteurs die de shortlist behaald hebben zijn Walter van den Broeck, Bernard Dewulf, Marie Kessels, Mensje van Keulen, Tom Lanoye en Peter Terrin. De auteurs en hun gegevens staan in de tabel hieronder.

<b>Naam Auteur</b>	Walter van den Broeck	Bernard Dewulf	Marie Kessels	Mensje van Keulen	Tom Lanoye	Peter Terrin
<b>Titel</b>	Terug naar Walden	Kleine dagen	Ruw	Een goed verhaal	Sprakeloos	De bewaker
<b>Uitgever</b>	De Bezige Bij	Atlas	De Bezige Bij	Atlas	Prometheus	De Bezige Bij
<b>Man/vrouw</b>	M	M	V	V	M	M
<b>Herkomst</b>	BE	BE	NL	NL	BE	BE
<b>Geboortejaar</b>	1941	1969	1954	1946	1958	1968
<b>Debuut</b>	1967	2009	1991	1972	1985	2001
<b>Aantal publicaties</b>	22	1	7	9	8	4
<b>Aantal prijzen</b>	1	1	4	2	2	0
<b>Publicatiedatum</b>	Onbekend	Onbekend	mei	februari	september	augustus
<b>Aantal Pagina's</b>	287	186	206	159	360	219
<b>Krantenrecensies</b>	5	9	10	13	19	8
<b>Recensies Bol.com</b>	0	0	0	0	0	0
<b>- Sterrengemiddelde</b>	-	-	-	-	-	-
<b>Recensies Goodreads</b>	0	0	0	0	10	0
<b>- Sterrengemiddelde</b>	-	-	-	-	5	-
<b>Aandacht op TV</b>	-	-	-	-	-	-

Tabel 1 Verzamelde gegevens shortlist 2010.

Er staan vier mannen op de shortlist en twee vrouwen. De vrouwen komen uit Nederland en de mannen zijn allemaal Vlamingen. Dewulf staat als debutant nog steeds op de lijst. De helft van de werken is uitgegeven door De Bezige Bij, de uitgeverij die met 24 inzendingen ook verreweg de meeste titels op de groslijst had staan.

Herman Koch, de auteur die zowel op de longlist als op de groslijst de meeste aandacht kreeg in de media, heeft de shortlist niet gehaald. Op de shortlist is Tom Lanoye de auteur met de meeste media-aandacht. Zo is hij de enige met recensies op Goodreads en de auteur met de meeste aandacht in de kranten. Geen van de genomineerde romans heeft recensies ontvangen op Bol.com en geen van de auteurs is te gast geweest bij VPRO Boeken. Wat Lanoye verder onderscheidt van de andere genomineerden is dat hij de eerste stadsdichter van Antwerpen was en hiervoor ook een

eredoctoraat ontving van de Universiteit Antwerpen.

Verder valt op dat de romans op de shortlist niet heel lang zijn. Vier van de zes werken hebben minder dan 220 pagina's. Lanoye's roman *Sprakeloos* is met 360 pagina's de langste roman en *Terug naar Walden* van Walter van den Broeck valt daartussen met 287 pagina's.

Het laatste dat opvalt, is dat iedere auteur – met uitzondering van Peter Terrin – één of meerdere prijzen op zijn of haar naam heeft staan. Toon Tellegen en Cees Nooteboom, de twee auteurs met de meeste prijzen op hun naam zijn niet verder gekomen dan de longlist. En ook Abdelkader Benali en Thomas Rosenboom, de eerdere winnaars van de Libris Literatuur Prijs hebben de shortlist niet gehaald.

## Winnaar 2010

De winnaar van de Libris Literatuur Prijs 2010 is Bernard Dewulf. Hij heeft al naam gemaakt als dichter en wint nu met zijn prozadebuut *Kleine dagen*. In dit hoofdstuk wordt de winnaar vergeleken met de auteurs op de groslijst, longlist en shortlist en wordt gekeken in hoeverre de winnaar overeenkomt met de andere auteurs.

De volgende tabel laat een typologie zien van de gemiddelde auteur op de verschillende lijsten van 2010. Deze laat zien dat de gemiddelde auteur op de groslijst van 2010 een man van Nederlandse afkomst is, die publiceert bij De Bezige Bij en is geboren tussen 1951 en 1960. Verder heeft hij tussen de twee en vijf romans op zijn naam staan, waarvan zijn debuut verschenen is tussen 2001 en 2008 enzovoort. De in de tabel weergegeven auteur is geen bestaand persoon, maar een theoretisch construct, samengesteld uit de meest voorkomende categorieën op de groslijst. Hetzelfde geldt voor de longlist en de shortlist. Alleen de typologie van de winnaar komt voor honderd procent overeen met de daadwerkelijke winnaar.

Lijst	Groslijst	Longlist	shortlist	Winnaar
<b>Uitgever</b>	De Bezige Bij	De Bezige Bij	De Bezige Bij	Atlas
<b>Man/vrouw</b>	M	M	M	M
<b>Herkomst</b>	NL	NL	BE	BE
<b>Geboortejaar</b>	1951-1960	1951-1960	1941-1970	1961-1970
<b>Debuut</b>	2001-2008	1981-1990	1961-2009	2009
<b>Aantal publicaties</b>	2-5	6-10	6-10	1
<b>Aantal prijzen</b>	0	1	1-2	1
<b>Publicatiedatum</b>	oktober	september - oktober	-	onbekend
<b>Aantal Pagina's</b>	201-250	151-200	151-250	151-200
<b>Krantenrecensies</b>	1-5	6-10	6-10	6-10
<b>Recensies Bol.com</b>	0	0	0	0
<b>-Sterrengemiddelde</b>	-	-	-	-
<b>Recensies Goodreads</b>	0	0	0	0
<b>-Sterrengemiddelde</b>	-	-	-	-
<b>Aandacht op TV</b>	-	-	-	-

Tabel 2 Auteursypologieën 2010.

De tabel laat zien dat de gemiddelde auteur in 2010 bij alle lijsten een man is en bij alle lijsten geen lekenrecensies ontvangt en geen aandacht krijgt op televisie. Dit komt overeen met het

profiel van de winnaar. Verder komt de winnaar in niets overeen met de gemiddelde auteur op de groslijst. Bij de longlist verandert dit en komt de winnaar overeen met de typologie op het gebied van het aantal prijzen, het aantal pagina's en het aantal krantenrecensies. Bij de shortlist verandert het meest voorkomende land van herkomst van Nederland naar België. Hiermee komt de typologie overeen met de winnaar. Daarnaast is er bij verschillende gegevens op de shortlist geen meest voorkomende categorie, waardoor de marges van het geboortjaar, het jaar van debuten en het aantal prijzen groter zijn. De winnaar valt binnen de marges van deze typologie. Wat betreft de publicatiedatum is er geen marge, omdat de publicatiedata van de romans op de shortlist allemaal verschillen en door het jaar verspreid zijn. De enige gegevens waarbij de winnaar afwijkt van de typologie van de auteur op de shortlist is het aantal publicaties en de uitgeverij. Op alle lijsten is de meest voorkomende uitgeverij De Bezige bij, maar Dewulf heeft gepubliceerd bij Atlas en *Kleine dagen* is zijn romandebuut. De winnaar is al met al het meest representatief voor de auteurs op de shortlist en het minst voor de auteurs op de groslijst.

Hieronder volgt nog een tabel, waarin de gegevens van de winnaar op andere wijze zijn vergeleken. Deze tabel laat namelijk zien hoeveel procent van de auteurs op de verschillende lijsten overeenkomt met de gegevens van de winnaar.

Naam Auteur	Bernard Dewulf	Groslijst	Longlist	Shortlist
<b>Titel</b>	Kleine dagen	-	-	-
<b>Uitgever</b>	Atlas	5%	11%	33%
<b>Man/vrouw</b>	M	61%	67%	67%
<b>Herkomst</b>	BE	15%	28%	67%
<b>Geboortjaar</b>	1961-1970	22%	22%	33%
<b>Debuut</b>	2009	34%	6%	17%
<b>Aantal publicaties</b>	1	34%	6%	17%
<b>Aantal prijzen</b>	1	14%	28%	33%
<b>Publicatiedatum</b>	Onbekend	-	-	-
<b>Aantal Pagina's</b>	151-200	24%	39%	33%
<b>Krantenrecensies</b>	6-10	23%	33%	50%
<b>Recensies Bol.com</b>	0	58%	72%	100%
<b>- Sterrengemiddelde</b>	-	-	-	-
<b>Recensies Goodreads</b>	0	81%	56%	83%
<b>- Sterrengemiddelde</b>	-	-	-	-
<b>Aandacht op TV</b>	-	99%	89%	100%

Tabel 3 Winnaar 2010 vergeleken met de auteurs op de groslijst, longlist en shortlist 2010.

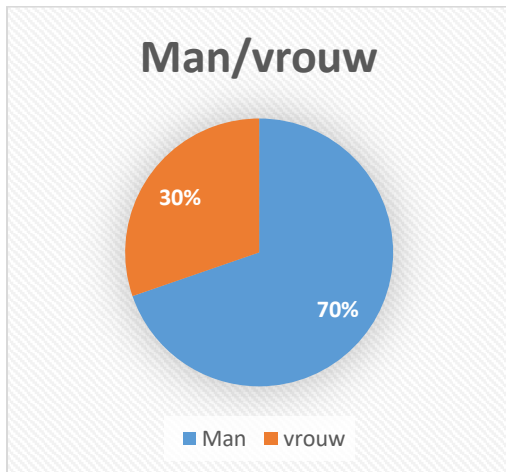
Wat betreft de uitgeverij wijkt de winnaar af van de typologieën, maar alsnog blijkt op de shortlist 33% - twee van de zes titels – te zijn uitgegeven bij Atlas. Het procentuele aantal mannen blijft redelijk stabiel door de lijsten heen. Op basis van de typologieën lijkt de winnaar representatief voor de andere auteurs wat betreft het ontbreken van lekenrecensies. De percentages laten echter zien

dat dit slechts deels waar is. Wat betreft het aantal reviews op bol.com is de winnaar representatief voor 100% van de shortlist, 72% van de longlist en 58% van de groslijst. Voor het aantal reviews op Goodreads en de aandacht op televisie geldt juist dat de winnaar het minst representatief is voor de auteurs op de longlist. De aandacht op tv lijkt sowieso een kleine rol te spelen dit jaar. Dit heeft er onder andere mee te maken dat het boekensegment in *De wereld draait door* nog niet bestond. Het enige programma dat voor dit jaar onderzocht is, is daarom *VPRO Boeken*. Dewulf was daarin niet te gast, net als bijna alle andere auteurs. De invloed van televisie-aandacht lijkt hooguit een rol te hebben gespeeld bij de nominaties voor de longlist, omdat twee van de drie auteurs die te gast waren bij *VPRO Boeken* op de longlist staan. Tot slot liet de vorige tabel al zien hoe bij de shortlist een omslag kwam in het meest voorkomende land van afkomst van Nederland naar België. Deze tabel laat zien dat het ook daadwerkelijk gaat om een grote procentuele toename. Een relatief klein percentage van de inzendingen is geschreven door een auteur uit België. Op de longlist is dit iets meer dan een kwart en op de shortlist slaat dit om en zijn vier van de zes titels geschreven door een Belg. Ondanks het kleine percentage Belgen op de groslijst is de winnaar en meer dan de helft van de auteurs op de shortlist afkomstig uit België. Wat betreft de publicatiedatum is geen goede vergelijking mogelijk, omdat het niet gelukt is de maand van publicatie te achterhalen.

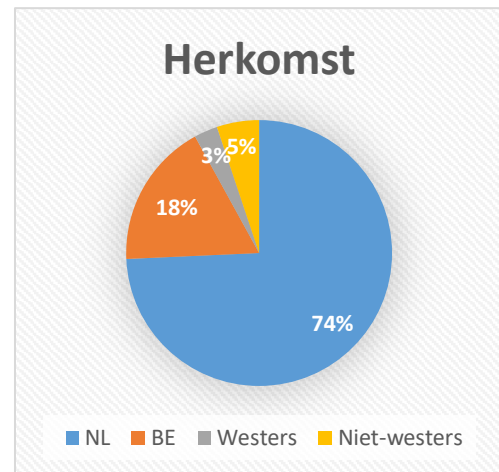
## 2013

### Resultaten groslijst 2013

Op de groslijst van 2013 staan 170 titels, waarvan er 116 zijn geschreven door een man en 49 door een vrouw. Verder bevat de lijst vijf schrijversduo's. Eén hiervan bestaat uit twee mannen, de rest is gemengd. Figuur 1 laat de man-vrouwverhoudingen op de lijst zien.

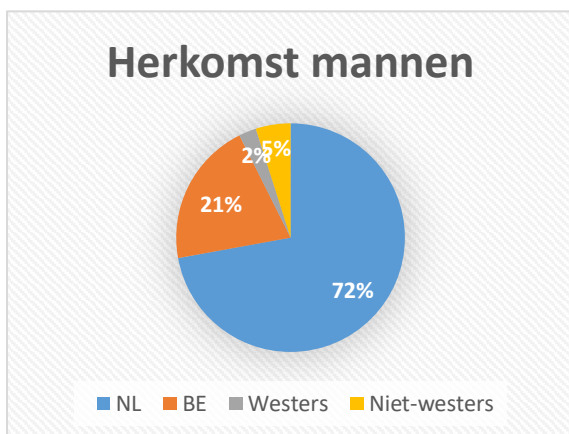


Figuur 1 man-vrouwverhoudingen groslijst 2013. (N=175)

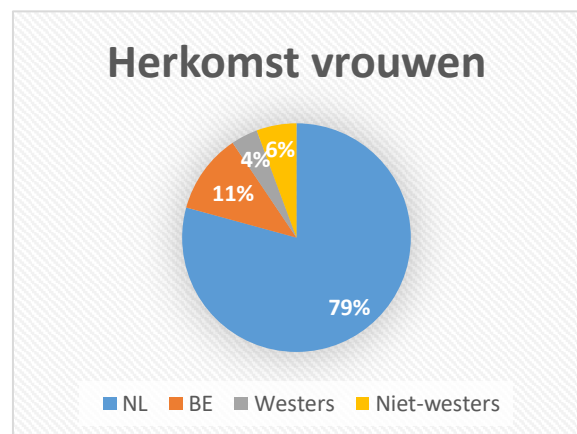


Figuur 2 herkomst auteurs groslijst 2013. (N=175)

Figuur 2 laat zien dat driekwart van de auteurs een Nederlandse achtergrond heeft. Van de andere auteurs komt bijna driekwart uit België. In totaal bevat de groslijst 14 auteurs die niet afkomstig zijn uit Nederland of België. Vijf hiervan zijn van westerse herkomst en negen van niet-westerse herkomst. Wanneer de mannen en vrouwen los van elkaar worden ingedeeld naar herkomst valt op dat bij de mannen een groter percentage uit België komt. Bij de vrouwen vertaalt zich dit in een groter percentage auteurs van Nederlandse herkomst. Bij de categorieën westers en niet-westers is er weinig verschil tussen de mannen en vrouwen

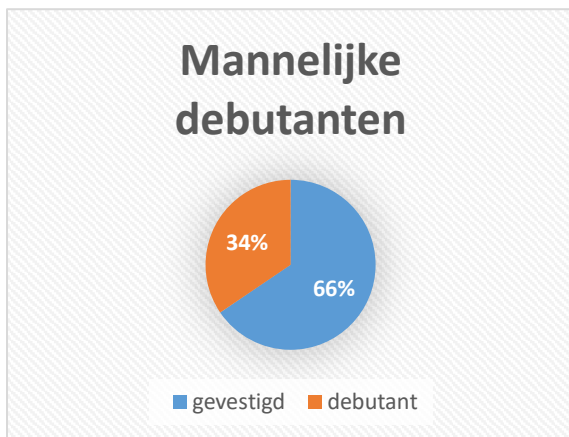


Figuur 3 herkomst mannen groslijst 2013. (N=122)



Figuur 4 herkomst vrouwen groslijst 2013. (N=53)

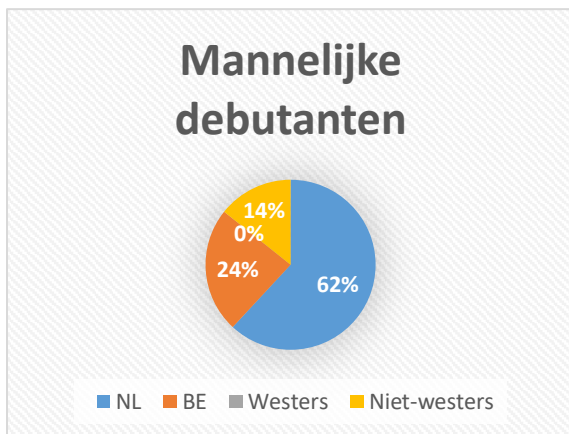
Er staan 60 titels van debutanten op de groslijst. Dat is 35% van alle ingezonden titels. Twee hiervan zijn geschreven door een duo. Zij worden als debutant gezien, omdat zij nog niet eerder als duo gepubliceerd hebben. Bij de vrouwen ligt het percentage debutanten iets hoger dan bij de mannen. Deze cijfers verschillen van 2010, waar bij de mannen ongeveer een kwart van de auteurs debutant was en bij de vrouwen bijna de helft. Verder valt op dat alle niet-westerse auteurs debutanten zijn, met uitzondering van Marion Bloem.



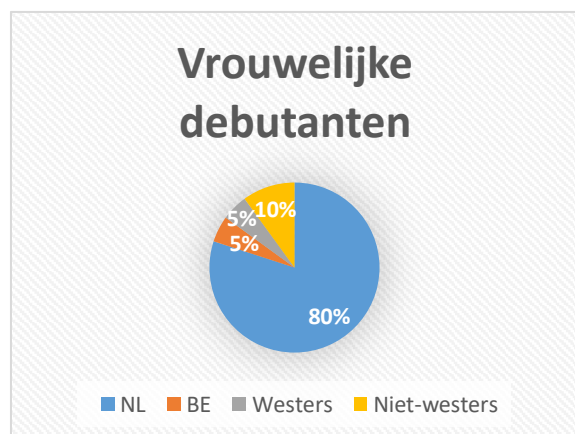
Figuur 5 Mannelijke debutanten groslijst 2013. (N=122)



Figuur 6 Vrouwelijke debutanten groslijst 2013. (N=53)

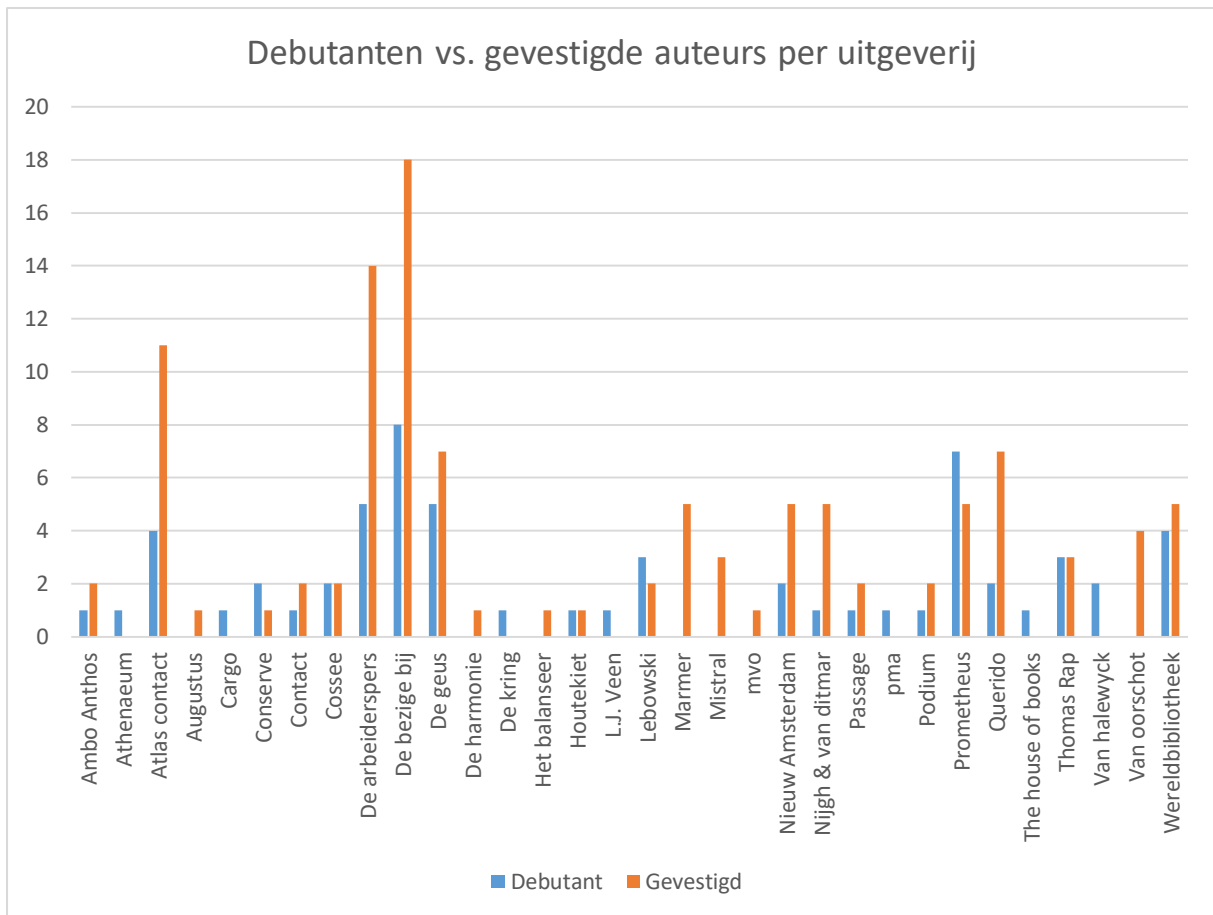


Figuur 7 Mannelijke debutanten naar herkomst groslijst 2013. (N=122)



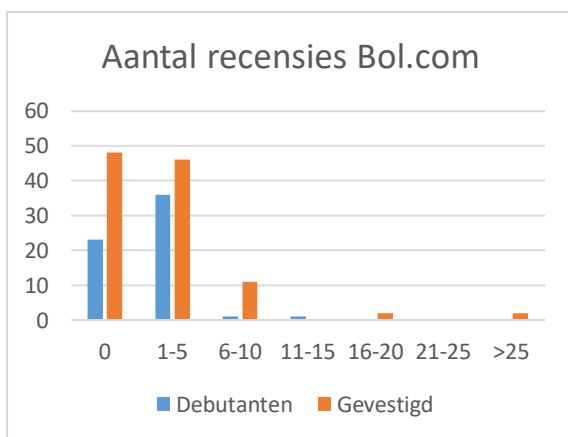
Figuur 8 Vrouwelijke debutanten naar herkomst groslijst 2013. (N=53)

De 170 titels zijn ingezonden door 34 uitgeverijen. Tien hiervan hebben slechts één titel ingezonden. Zes kozen voor een debutant en de andere vier voor een gevestigd auteur. Met 26 namen op de lijst heeft De Bezige Bij wederom de meeste titels ingezonden. De uitgeverij heeft hiermee zowel de meeste gevestigde auteurs (18) ingezonden als de meeste debutanten (8) aangeleverd. En het valt op dat Prometheus wederom als een van de weinigen meer debutanten heeft ingezonden dan gevestigde auteurs.

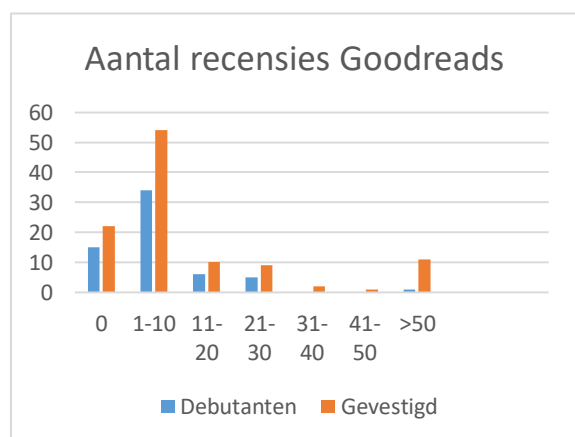


Figuur 9 Aantal titels per uitgeverij groslijst 2013. (N=175)

Bij de lekenrecensies is zowel bij Bol.com als Goodreads te zien dat gevestigde auteurs meer recensies krijgen dan debutanten. Verder valt op dat bij Bol.com een groot deel van zowel de debutanten als de gevestigde auteurs helemaal geen recensie krijgt. Bij Goodreads is de groep zonder recensies niet zo groot als bij Bol.com, maar wel groter dan bij de krantenrecensies.



Figuur 10 Aantal recensies Bol.com groslijst 2013. (N=175)



Figuur 11 Aantal recensies Goodreads groslijst 2013. (N=175)

Tot slot vallen drie auteurs in het bijzonder op bij het vergelijken van de recensies. Allereerst valt op dat Özcan Akyol met zijn roman *Eus* een van de meest besproken debutanten is. Zo kreeg hij zes krantenrecensies en is hij de debutant met de meeste recensies op Bol.com. Hij heeft hier dertien recensies met een gemiddelde beoordeling van 3,92 uit 5. Daarnaast is hij met 29 recensies op Goodreads ook een veel besproken debutant. Hier heeft hij een gemiddelde score van 2,93 uit 5. De aandacht voor zijn debuut op televisie heeft hier ongetwijfeld een rol in gespeeld, Akyol is namelijk de enige debutant die zowel bij DWDD als bij VPRO Boeken is besproken.

De debutant met de meeste recensies op Goodreads is de Vlaamse Marnix Peeters. Hij kreeg 56 recensies met een gemiddelde van 3,45 uit 5. Opvallend genoeg heeft de roman geen recensies op Bol.com. In de kranten is het werk met zeven recensies wel een veelbesproken debuut. Ook voor Peeters geldt dat het waarschijnlijk meespeelt dat hij te gast was bij VPRO Boeken.

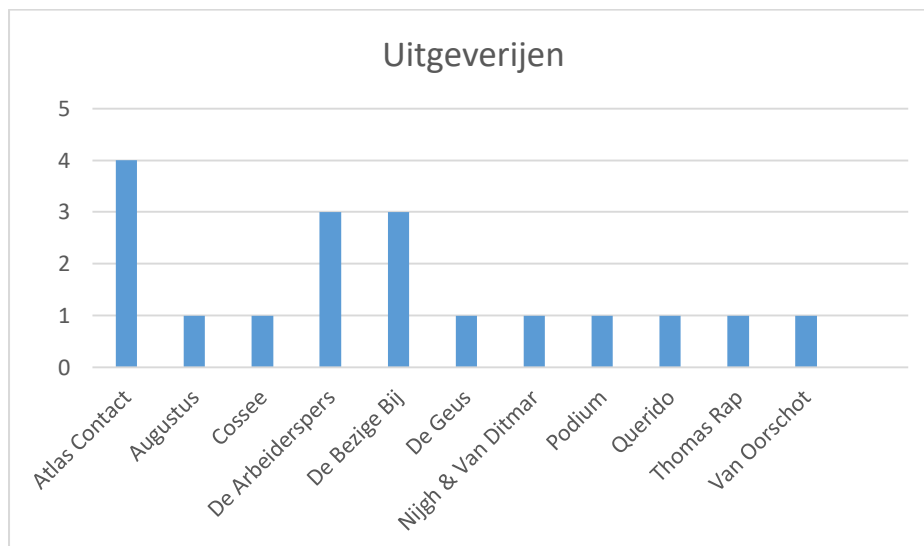
De laatste die eruit springt, is debutant Jos de Gruyter. Hij is in geen enkele krant besproken en heeft ook op Goodreads geen recensies, maar is met zeven recensies wel de op één na meest besproken auteur op Bol.com. Bovendien krijgt hij een score van een 5 uit 5 gemiddeld. Dit doet vermoeden dat de beoordelingen zijn gegeven door vrienden of bekenden van de auteur.

92% Van de auteurs op de groslijst is niet genoemd in DWDD of VPRO Boeken. Vijf auteurs zijn besproken in DWDD, zes waren te gast in VPRO boeken en twee auteurs waren in beide programma's. Dit zijn debutant Özcan Akyol en gevestigd auteur Oek de Jong met zijn vierde roman *Pier en oceaan*.

## Resultaten longlist 2013

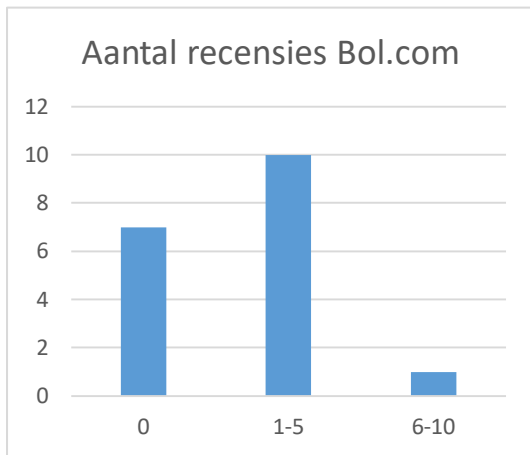
Op de longlist staan 18 titels. Veertien hiervan zijn geschreven door een man en vier door een vrouw. Van de mannen komen er vier uit België en tien uit Nederland. Auteurs uit andere landen staan dus niet op de longlist. Hiermee zijn deze verhoudingen iets schever dan in 2010. De lijst bevat twee romandebuten. De eerste is van Stefan van Dierendonck, die met *En het regende brood* zijn intrede doet in het literaire veld. De tweede is Saskia Goldschmidt met *de hormoonfabriek*. Zij schreef eerder al een non-fictie familiegeschiedenis.

De drie grootste inzenders, De Bezige Bij, Atlas Contact en De Arbeiderspers, zijn ook het meest vertegenwoordigd op de longlist. De Geus – met twaalf titels op de groslijst ook een grote inzender – staat met één titel op de longlist. Een uitgeverij die meer titels inzendt heeft natuurlijk ook meer kans op een nominatie. Maar aan de andere kant is Prometheus niet vertegenwoordigd op de longlist, terwijl deze evenveel ingezonden heeft als De Geus. En Augustus staat op de longlist met de enige titel die de uitgeverij heeft ingezonden.

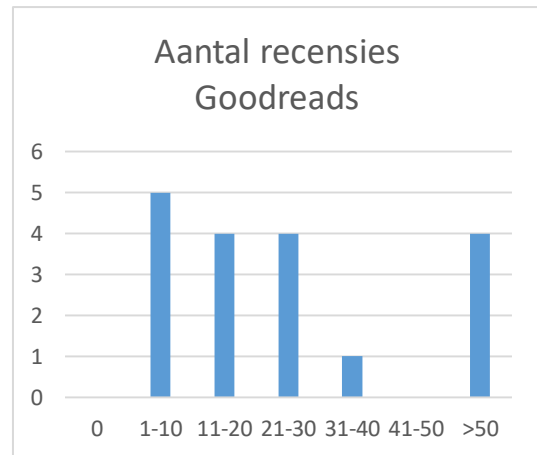


Figuur 12 Aantal titels per uitgeverij longlist 2013. (N=18)

Van alle titels op de longlist zijn recensies verschenen in de kranten. Het minste aantal recensies dat een boek heeft ontvangen is vier en het meeste 31. Dit is vergelijkbaar met de cijfers op de longlist in 2010. Wat betreft de lekenrecensies is er een toename te zien in het aantal beoordelingen. Het aantal lekenrecensies is weergegeven in figuur 13 en 14. In 2010 had 72% van de titels op de longlist geen beoordeling op Bol.com, in dit jaar is dat nog iets minder dan 40%. Het meeste aantal Bol.com beoordelingen is zeven. In 2010 had 81% geen beoordelingen op Goodreads en dit jaar is dat 0%. Net als voor 2010 geldt dat een auteur op de longlist gemiddeld meer krantenrecensies en reviews op Goodreads ontvangt dan een auteur op de groslijst en minder Bol.com recensies.



Figuur 13 Aantal recensies Bol.com longlist 2013.  
(N=18)



Figuur 14 Aantal recensies Goodreads longlist 2013.  
(N=18)

Van de elf auteurs die aandacht kregen op televisie staan er vier op de longlist. Saskia Goldschmidt en Tommy Wieringa werden besproken in DWDD, Esther Gerritsen was te gast in VPRO Boeken en Oek de Jong kwam in beide programma's aan de orde.

## Resultaten shortlist 2013

In tabel 1 zijn de gegevens voor de auteurs op de shortlist weergegeven.

<b>Naam Auteur</b>	Gerritsen, Esther	Grunberg, Arnon	Jong, Oek de	Peeters, Elvis	Weijts, Christiaan	Wieringa, Tommy
<b>Titel</b>	Dorst	De man zonder ziekte	Pier en Oceaan	Dinsdag	Euforie	Dit zijn de namen
<b>Uitgever</b>	De Geus	Nijgh & Van Ditmar	Atlas Contact	Podium	De Arbeiderspers	De Bezige Bij
<b>Man/vrouw</b>	V	M	M	M	M	M
<b>Herkomst</b>	NL	NL	NL	BE	NL	NL
<b>Geboortejaar</b>	1972	1971	1952	1957	1976	1967
<b>Debuut</b>	2000	1994	1979	1998	2006	1995
<b>Aantal publicaties</b>	6	9	4	4	3	6
<b>Aantal prijzen</b>	4	10	4	1	4	3
<b>Jurylidmaatschappen</b>	3	0	2	0	15	4
<b>Publicatiedatum</b>	oktober	mei	oktober	maart	november	oktober
<b>Aantal Pagina's</b>	216	202	803	170	452	304
<b>Krantenrecensies</b>	18	19	31	16	17	20
<b>Recensies Bol.com</b>	1	7	2	0	0	3
<b>- Sterrengemiddelde</b>	5	4	5	-	-	5
<b>Recensies Goodreads</b>	24	213	26	38	11	102
<b>- Sterrengemiddelde</b>	4	4	4	3	3	4
<b>Aandacht op TV</b>	VPRO	-	DWDD, VPRO	-	-	DWDD

Tabel 1 Verzamelde gegevens shortlist 2013.

Van de zes auteurs is er één een vrouw en één een Vlaming. Er staan geen debutanten op de lijst. Het geboortejaar en jaar van debuten is net als in de andere lijsten gespreid.

De boeken zijn uitgegeven bij zes verschillende uitgeverijen, te weten: Atlas Contact, De Arbeiderspers, De Bezige Bij, De Geus, Nijgh & Van Ditmar en Podium. De drie uitgeverijen met de meeste inzendingen op de groslijst staan dus ook met een titel op de shortlist. Podium is de uitgeverij met de minste inzendingen en had drie titels op de groslijst.

De auteurs op de longlist met aandacht in DWDD of VPRO Boeken waren Saskia Goldschmidt, Tommy Wieringa, Esther Gerritsen en Oek de Jong. Van deze auteurs heeft alleen debutant Goldschmidt de shortlist niet gehaald. Drie auteurs op de shortlist kregen geen aandacht in een van de programma's. Oek de Jong ontving ook de meeste aandacht in de kranten met 31 recensies. De andere titels kregen tussen de 16 en 20 recensies. Bij de lekenrecensies gaat de meeste aandacht uit naar Arnon Grunberg. Hij heeft zeven recensies op Bol.com en maar liefst 213 op Goodreads. Tommy

Wieringa steekt met zijn 102 recensies op Goodreads ook ver boven de rest uit.

Wat verder interessant is aan Grunberg en Wieringa is dat zij beiden hebben geschreven voor de reeks *Literaire juweeltjes* en allebei gastschrijver zijn geweest bij de TU Delft. Zij zijn ook op de groslijst de enigen die voor de reeks geschreven hebben en de enigen met een dergelijk gastschrijverschap.

## Winnaar 2013

De winnaar van 2013 is Tommy Wieringa, met zijn zesde roman *Dit zijn de namen*. Verder heeft Wieringa meegewerkt aan diverse prestige-activiteiten. Zo is hij gastschrijver geweest bij de TU Delft, heeft hij geschreven voor de reeks literaire juweeltjes en heeft hij in 2010 het Groot Dictee der Nederlandse Taal geschreven. Tabel 2 geeft de auteurstypologieën van 2013 weer.

Lijst	Groslijst	Longlist	shortlist	Winnaar
<b>Uitgever</b>	De Bezige Bij	Atlas Contact	-	De Bezige Bij
<b>Man/vrouw</b>	M	M	M	M
<b>Herkomst</b>	NL	NL	NL	NL
<b>Geboortjaar</b>	1951-1960	1971-1980	1971-1980	1961-1970
<b>Debuut</b>	2001-2010	1991-2000	1991-2000	1991-2000
<b>Aantal publicaties</b>	2-5	2-10	2-10	6-10
<b>Aantal prijzen</b>	0	0-1	4	3
<b>Publicatiedatum</b>	april	oktober	oktober	oktober
<b>Aantal Pagina's</b>	201-250	201-350	201-250	301-350
<b>Krantenrecensies</b>	1-5	16-20	16-20	16-20
<b>Recensies Bol.com</b>	1-5	1-5	1-5	1-5
<b>-Sterrengemiddelde</b>	5	5	5	5
<b>Recensies Goodreads</b>	1-10	1-10	21-30	>100
<b>-Sterrengemiddelde</b>	3	3	4	4
<b>Aandacht op TV</b>	-	-	-	DWDD

Tabel 2 Auteursypologieën 2013.

De typologie van de groslijstauteur van dit jaar verschilt in slechts twee opzichten van de typologie van 2010. Ten eerste was de meest voorkomende publicatiedatum in 2010 oktober en niet april. Opvallend genoeg is de meest voorkomende maand op de andere lijsten dit jaar wel oktober. Ten tweede is er een toename in het aantal lekenrecensies. Dit geldt overigens voor alle lijsten en niet alleen voor de groslijst.

Bij de typologieën blijven vier factoren gelijk: gender, herkomst, aantal Bol.com recensies en het sterrengemiddelde op Bol.com. Naast deze factoren komt de winnaar alleen overeen met de typologie van de groslijst wat betreft de uitgeverij. Wieringa heeft gepubliceerd bij de Bezige Bij en dit is ook de uitgeverij met de meeste inzendingen. De meest genomineerde uitgeverij daarentegen is Atlas Contact. Op de shortlist staan zes verschillende uitgeverijen. De meeste voorkomende

leeftijdscategorie is tussen 32 en 41 op de longlist en de shortlist. Hiermee zijn de genomineerde auteurs dit jaar over het algemeen jonger dan in 2010. De meest voorkomende categorie op de groslijst is tussen de 52 en 61 jaar. Wieringa valt hiertussen met zijn 45 jaar op het moment van nominatie. Ondanks dit verschil in leeftijd is de gemiddelde auteur op de longlist en de shortlist, net als Wieringa, gedebuteerd tussen 1991 en 2000. De marges van het aantal publicaties zijn het grootst op de longlist en de shortlist, waardoor de winnaar binnen deze marges valt. Hetzelfde geldt voor het aantal pagina's bij de longlist.

De typologieën laten zien dat een auteur op de shortlist gemiddeld meer prijzen heeft gewonnen dan een auteur op de longlist of de groslijst. Wieringa had voor het winnen van de Libris Literatuur Prijs drie andere prijzen gewonnen. Verder tonen de typologieën dat genomineerde auteurs over het algemeen meer krantenrecensies krijgen dan ingezonden auteurs. Het aantal recensies is gelijk voor de longlist, de shortlist en de winnaar. Bij de recensies op Goodreads is wel een stijging te zien: de gemiddelde auteur op de longlist krijgt tussen de een en tien reviews op Goodreads met een gemiddelde beoordeling van drie sterren. Op de shortlist stijgt dit naar 21 tot dertig recensies en een sterrengemiddelde van vier. De winnaar steekt hier wat betreft aantal nog ver boven uit met meer dan honderd reviews. Verder is de winnaar besproken bij DWDD, waar de gemiddelde auteur geen tv-aandacht heeft gekregen. De winnaar is het minst representatief voor de auteurs op de groslijst en het meest voor de auteurs op de shortlist.

Naam Auteur	Wieringa, Tommy	Groslijst	Longlist	Shortlist
<b>Titel</b>	Dit zijn de namen	-	-	-
<b>Uitgever</b>	De Bezige Bij	15%	17%	17%
<b>Man/vrouw</b>	M	70%	78%	83%
<b>Herkomst</b>	NL	74%	78%	83%
<b>Geboortejaar</b>	1961-1970	22%	22%	17%
<b>Debuut</b>	1991-2000	19%	44%	67%
<b>Aantal publicaties</b>	6-10	15%	22%	33%
<b>Aantal prijzen</b>	3	5%	17%	17%
<b>Publicatiedatum</b>	Oktober	10%	28%	50%
<b>Aantal Pagina's</b>	301-350	12%	22%	17%
<b>Krantenrecensies</b>	16-20	7%	33%	83%
<b>Recensies Bol.com</b>	1-5	48%	56%	50%
<b>- Sterrengemiddelde</b>	5	34%	39%	33%
<b>Recensies Goodreads</b>	>100	7%	22%	33%
<b>- Sterrengemiddelde</b>	4	27%	44%	67%
<b>Aandacht op TV</b>	DWDD	3%	17%	17%

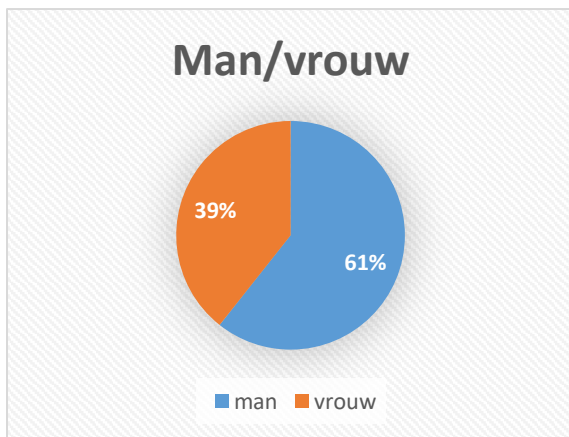
Tabel 3 Winnaar 2013 vergeleken met de auteurs op de groslijst, longlist en shortlist 2013.

In tabel 3 staat hoeveel procent van de auteurs op de verschillende lijsten in dezelfde categorieën valt als winnaar Tommy Wieringa. Hier is te zien dat mannen van Nederlandse afkomst niet alleen in de meerderheid zijn, maar de verschillende lijsten met een ruime meerderheid domineren. Uit de typologieën bleek dat de meest voorkomende categorie bij het aantal krantenrecensies gelijk blijft bij de longlist, de shortlist en de winnaar. Tabel 3 laat zien dat de winnaar op dit punt procentueel gezien sterker overeenkomt met de shortlist dan met de longlist.

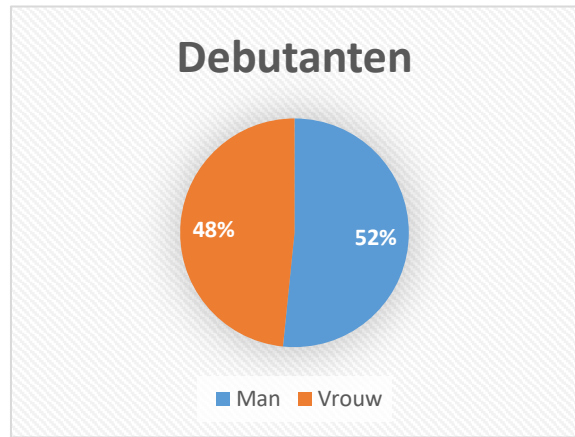
# 2016

## Resultaten groslijst 2016

Op de groslijst van 2016 staan 180 titels, waarvan er 108 zijn geschreven door een man, 69 door een vrouw en drie door een man/vrouw-duo. Figuur 1 laat de man-vrouwverhoudingen op de groslijst zien. Dit is exact dezelfde man-vrouwverhouding als in 2010. Bij de debutanten is de verdeling gelijk, zoals te zien is in figuur 2.

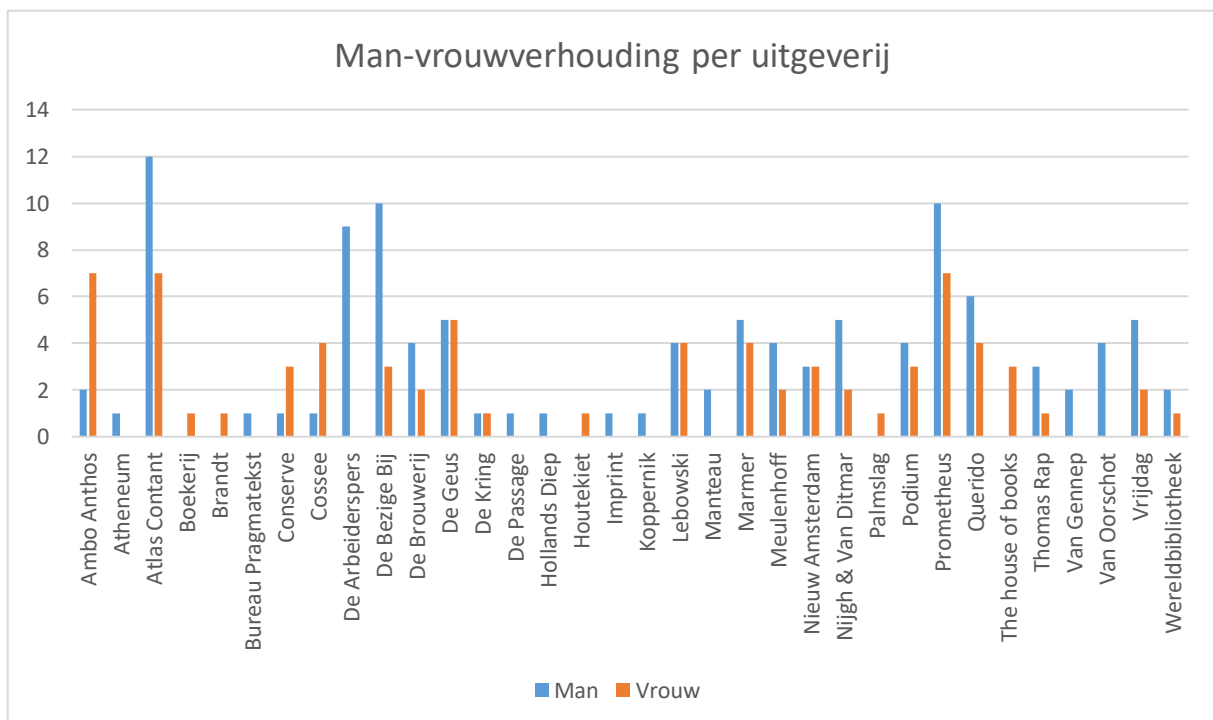


Figuur 1 Man-vrouwverhouding groslijst 2016. (N=180)



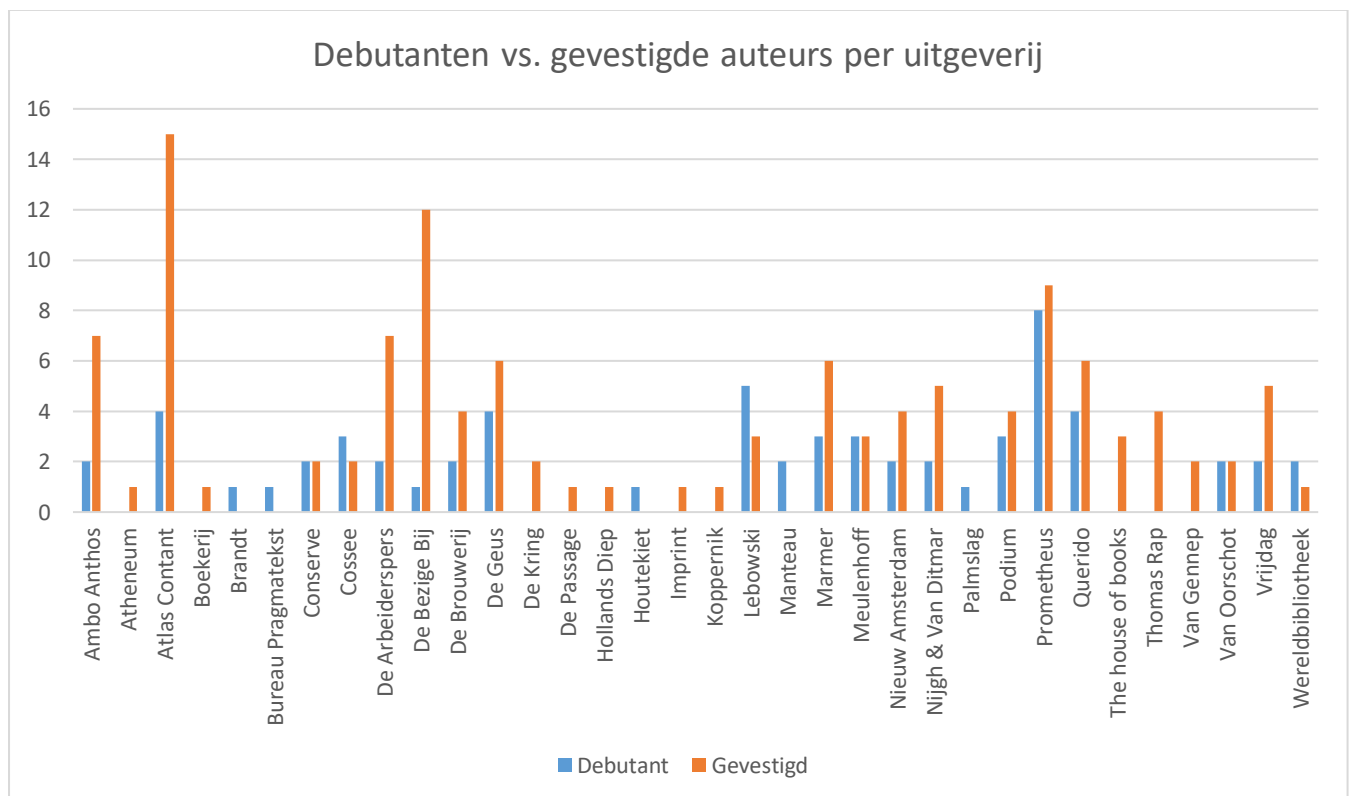
Figuur 2 Man-vrouwverhouding debutanten groslijst 2016. (N=62)

De titels zijn ingezonden door 34 verschillende uitgeverijen. Tien hiervan staan met één naam op de lijst. Atlas Contact is met negentien titels de uitgeverij met de meeste inzendingen, gevolgd door Prometheus met zeventien en De Bezige Bij met dertien titels.



Figuur 3 Man-vrouwverhouding per uitgeverij groslijst 2016. (N=180)

Hoewel De Bezige Bij nog steeds een van de grootste inzenders is, staan er vergeleken met de andere jaren relatief weinig auteurs van deze uitgeverij op de lijst. In 2010 stuurde De Bezige Bij 24 titels in en in 2013 nog 26. Dit heeft er simpelweg mee te maken dat de uitgeverij in die jaren meer romans heeft uitgegeven die in aanmerking komen voor de Libris Literatuur Prijs. Een vergelijking tussen de publicaties en de inzendingen van de grote uitgeverijen wijst uit dat vrijwel ieder werk dat voldoet aan de eisen van de prijs ook wordt ingezonden door de uitgeverijen. De Arbeiderspers valt op doordat van de negen ingezonden titels er geen geschreven is door een vrouw. Van de drie grote inzenders is Prometheus de enige met een gelijke verdeling tussen debutanten en gevestigde auteurs. Atlas Contact heeft vier debutanten ingezonden en De Bezige Bij slechts één.



Figuur 4 Debutanten vs. gevestigde auteurs groslijst 2016. (N=180)

Verder valt Lebowski op, omdat deze uitgeverij na Prometheus de meeste debutanten heeft ingezonden en hiermee een van de weinige uitgeverijen is met meer debutanten dan gevestigde auteurs op de lijst. In 2010 stond Lebowski met twee gevestigde auteurs op de lijst en in 2013 met drie debutanten en twee gevestigde auteurs.

Uitgeverij De Brouwerij komt in 2016 voor het eerst voor in het corpus en heeft meteen zes titels ingezonden. Een zoekopdracht in het archief van de Libris Literatuur Prijs wijst uit dat de uitgeverij een jaar eerder voor het eerst auteurs heeft ingezonden. In 2015 stond De Brouwerij met vier titels op de groslijst. In de jaren hierna heeft de uitgeverij geen titels meer ingezonden. Er zijn meer uitgeverijen die het ene jaar wel op de lijst staan en het andere niet, maar over het algemeen

zijn dit uitgeverijen die slechts één of twee titels inzenden.

Hagar Peeters is met vijftien recensies de meest besproken debutant in de kranten, met de kanttekening dat Peeters voor publicatie van haar romandebuut *Malva* al wel naam heeft gemaakt als dichter. Aan de andere kant hoeft een positie in het literaire veld zich niet automatisch te vertalen naar aandacht voor het romandebuut. Een voorbeeld hiervan zijn de debuten van Bart Stouten en Krijn Peter Hesselink. Zij hebben net als Peeters dichtbundels uitgebracht, maar kregen helemaal geen krantenrecensies voor hun romandebuut. Het verschil is wel dat Peeters prijzen heeft gewonnen met haar poëzie en daardoor wellicht een andere reputatie had opgebouwd dan Stouten en Hesselink.

Verder lijkt er een verband te zijn tussen de aandacht in de kranten en de aandacht op tv, want Hagar Peeters is te gast geweest bij VPRO Boeken. Ook Inge Schilperoord was hier te gast en ook haar debuut heeft met dertien recensies in de kranten opvallend veel aandacht gekregen in de kranten. En in tegenstelling tot Peeters is Schilperoord met haar debuut wel een echte nieuwkomer in het literaire veld.

De toenemende populariteit van Goodreads is duidelijk te zien in de resultaten. Voor het eerst zijn er namelijk auteurs met meer recensies op Goodreads dan kunnen worden weergegeven. De website geeft niet meer dan 300 reviews weer. Myrthe van der Meer, Annelies Verbeke en P.F. Thomése hadden in 2015 meer dan 300 recensies op de website, maar het is niet duidelijk hoeveel meer precies. Er waren maar dertien auteurs zonder recensies op Goodreads. In 2013 waren dat er 37. En in 2010 waren er slechts 40 auteurs mét een of meerdere reviews.

Tofik Dibi valt op, omdat hij nauwelijks aandacht heeft gekregen. Van 2006 tot 2012 heeft hij namens GroenLinks zitting genomen in de Tweede Kamer, maar blijkbaar heeft deze politieke functie geen invloed op de aandacht voor zijn debuut. In de kranten is zijn werk helemaal niet besproken en op Bol.com en Goodreads is hij met respectievelijk twee en 28 recensies ook niet bijzonder veel besproken.

Heel anders is dat bij zanger en acteur Thomas Acda. Net als Dibi is hij bekend geworden in Nederland met een functie die los staat van het literaire veld en heeft hij in 2015 zijn debuutroman uitgebracht. Met als verschil dat Acda waarschijnlijk bij een veel breder publiek bekend is. Dit komt terug in het aantal recensies. In de kranten is hij met drie recensies niet heel veel besproken, maar op Bol.com is hij de meest besproken mannelijke debutant en kreeg hij 25 recensies. Alleen P.F. Thomése en Maarten 't Hart zijn mannen met meer recensies op Bol.com. En ook op Goodreads is hij met 132 recensies de meest besproken mannelijke debutant.

## Resultaten longlist 2016

Uitgeverij Podium heeft vier titels op de longlist staan. Dit is de helft van al hun ingezonden titels. Hiermee is Podium de meest voorkomende uitgeverij op de longlist. Dit zet zich door naar de shortlist, waar twee van de zes werken zijn uitgegeven door Podium. Verder zijn de uitgeverijen op de longlist weinig verrassend. De drie grote inzenders Atlas Contact, De Bezige Bij en Prometheus, zijn vertegenwoordigd op de longlist. De kleinere of minder bekende uitgeverijen zijn niet vertegenwoordigd.

De afkomst van de auteurs is weinig divers. Annelies Verbeke en Elvis Peeters komen uit Vlaanderen en Rashid Novaire en Jamal Ouariachi zijn van Marokkaanse afkomst. De andere auteurs zijn Nederlands. Op de groslijst was Marokko – met uitzondering van Nederland en België – het meest voorkomende land van afkomst.

Eenentwintig van de titels op de groslijst zijn aan bod gekomen in DWDD of VPRO Boeken. Hiervan zijn de boeken van Maarten 't Hart, Connie Palmen en P.F. Thomése in beide programma's besproken. Palmen is de uiteindelijke winnaar van dit jaar en Thomése haalt de shortlist, maar 't Hart wordt niet genomineerd. Naast Palmen en Thomése hebben vijf anderen op de longlist aandacht gekregen in een van de twee programma's. Dit betekent dat twee derde van de besproken auteurs niet is genomineerd. Dit laat zien dat het krijgen van aandacht op televisie zeker geen garantie biedt voor een nominatie, maar de aandacht lijkt wel van invloed te zijn.

## Resultaten shortlist 2016

In de onderstaande tabel zijn de gegevens voor de auteurs op de shortlist weergegeven.

<b>Naam Auteur</b>	Boogers, Alex	Leeuwen, Sander van	Palmen Connie	Schilperoord, Inge	Thomése, P.F.	Verbogat, Thomas
<b>Titel</b>	Alleen met de goden	Liever geen applaus voor ik leef	Jij zegt het	Muidhond	De onderwater-zwemmer	Als de winter voorbij is
<b>Uitgever</b>	Podium	Meulenhoff	Prometheus	Podium	Atlas Contact	Nieuw Amsterdam
<b>Man/vrouw</b>	M	M	V	V	M	M
<b>Herkomst</b>	NL	NL	NL	NL	NL	NL
<b>Geboortejaar</b>	1970	1986	1955	1973	1958	1952
<b>Debuut</b>	1999	2015	1991	2015	1994	1984
<b>Aantal publicaties</b>	8	1	7	1	7	16
<b>Aantal prijzen</b>	0	0	3	1	2	0
<b>Publicatiedatum</b>	maart	april	oktober	april	mei	augustus
<b>Aantal Pagina's</b>	520	256	240	220	256	224
<b>Krantenrecensies</b>	9	4	29	13	18	9
<b>Recensies Bol.com</b>	7	8	16	10	27	2
<b>-Sterrengemiddelde</b>	4	4	4	4	4	4
<b>Recensies Goodreads</b>	80	17	291	251	>300	60
<b>-Sterrengemiddelde</b>	4	3	4	4	3	4
<b>Aandacht op TV</b>	VPRO	-	DWDD, VPRO	VPRO	DWDD, VPRO	-

Tabel 1 Verzamelde gegevens auteurs shortlist 2016.

Op de shortlist is Sander van Leeuwen een opvallende naam. Met zijn dertig jaar is hij de jongste op de lijst. Hij is genomineerd met zijn debuut *Liever geen applaus voor ik leef* en kwam hiermee als nieuwe speler in het literaire veld. In de media heeft hij niet bijzonder veel aandacht gekregen. Zo is hij niet verschenen in een tv-programma en kreeg hij slechts vier recensies in de kranten. Op Bol.com kreeg hij acht recensies en op Goodreads zeventien.

De tweede debutant is Inge Schilperoord met de roman *Muidhond*. Net als Van Leeuwen is Schilperoord een nieuwe naam in het literaire veld. Een groot verschil tussen de twee nieuwkomers is dat Schilperoord De Bronzen Uil won, de prijs voor het beste Nederlandstalige debuut. Ook stond de roman op de shortlist van de ECI Literatuurprijs en was Schilperoord te gast bij VPRO Boeken. Dit heeft zich ook vertaald naar aandacht in de vorm van recensies. *Muidhond* kreeg dertien recensies in de kranten, tien recensies op Bol.com en 251 op Goodreads.

De auteurs hebben veel aandacht gekregen op televisie. Sander van Leeuwen en Thomas Verbogat zijn als enigen niet besproken bij DWDD of VPRO. Inge Schilperoord is te gast geweest bij de

VPRO en de boeken van Connie Palmen en P.F. Thomése zijn in beide programma's besproken.

Wat verder opvalt is dat alle auteurs van Nederlandse afkomst zijn.

## Winnaar 2016

De winnaar van 2016 is Connie Palmen en zij is als vrouwelijke auteur een duidelijke afwijking van de andere typologieën – zoals te zien is in figuur 2 – maar ook van de andere jaren. De vorige vrouwelijke winnaar van de prijs was D. Hooijer in 2008 en daarvoor Frida Vogels in 1994. Palmen kreeg veel recensies in de kranten, op Bol.com en op Goodreads en werd besproken in DWDD en VPRO Boeken. Ze heeft gepubliceerd bij een grote uitgeverij, is van Nederlandse afkomst en ontving de Libris Literatuur Prijs voor *Jij zegt het*, haar zevende roman. Eerder won zij al de AKO-Literatuurprijs, het Gouden Ezelsoor en de Trouw Publieksprijs.

Lijst	Groslijst	Longlist	shortlist	Winnaar
<b>Uitgever</b>	Atlas Contact	Podium	Podium	Prometheus
<b>Man/vrouw</b>	M	M	M	V
<b>Herkomst</b>	NL	NL	NL	NL
<b>Geboortejaar</b>	1961-1970	1951-1980	1951-1960	1951-1960
<b>Debuut</b>	2001-2010	1991-2000	1991-2000	1991-2000
<b>Aantal publicaties</b>	2-5	2-5	6-10	6-10
<b>Aantal prijzen</b>	0	0	0	3
<b>Publicatiedatum</b>	september	februari	april	oktober
<b>Aantal Pagina's</b>	201-250	201-250	201-250	201-250
<b>Krantenrecensies</b>	1-5	6-10	6-10	>25
<b>Recensies Bol.com</b>	1-5	1-10	6-10	16-20
<b>-Sterrengemiddelde</b>	4	4	4	4
<b>Recensies Goodreads</b>	1-10	>200	>200	>200
<b>-Sterrengemiddelde</b>	3	4	4	4
<b>Aandacht op TV</b>	-	-	VPRO	DWDD en VPRO

Tabel 2 Auteursypologieën 2016.

Bij alle typologieën geldt dat het land van herkomst Nederland is, dat het aantal pagina's tussen de 201 en 250 valt en dat de roman gemiddeld vier sterren ontvangt op Bol.com. Naast deze factoren komt de winnaar in niets overeen met de typologie van de groslijst.

De uitgeverij met de meeste inzendingen dit jaar is Atlas Contact en de uitgeverij met de meeste nominaties is Podium, maar de winnaar heeft gepubliceerd bij Prometheus. Hiermee is deze alleen representatief voor de andere lijsten in die zin dat het alle drie grote uitgeverijen zijn. In 2013 waren de genomineerde auteurs nog relatief jong: tussen de 32 en 41 jaar op de longlist en de

shortlist. Connie Palmen is op het moment van nominatie zestig jaar oud en valt hiermee in dezelfde leeftijdscategorie als de auteurstypologie van de longlist en de shortlist. Bij de groslijst is de meest voorkomende categorie tussen de 45 en de 54 jaar oud. Net als in 2013 is valt het jaar van debuten tussen 1991 en 2000 voor zowel de longlist, de shortlist en de winnaar. Verder komt de winnaar overeen met de typologie van de longlist en de shortlist wat betreft het aantal recensies en de gemiddelde beoordeling op Goodreads. Bovendien vallen de winnaar en typologie van de shortlistauteur in dezelfde categorie wat betreft het aantal publicaties. In de andere peiljaren kwam oktober naar voren als de maand waarin het meest gepubliceerd werd. In 2016 is te zien dat de winnende roman eveneens in oktober verschenen is, maar dat de maand niet dominant is op de andere lijsten. Ten opzichte van de andere jaren is daarnaast te zien dat de toename in het aantal lekenrecensies zich doorzet. Voor Bol.com geldt bovendien dat er dit jaar voor het eerst een ontwikkeling is te zien tussen de verschillende typologieën, namelijk: hoe dichterbij het winnen van de prijs, hoe meer reviews. Ook de aandacht op televisie lijkt dit jaar belangrijker. *Jij zegt het* werd besproken in zowel DWDD als VPRO Boeken en ook de meerderheid van de auteurs op de shortlist kreeg aandacht in een of beide programma's. Verder valt op dat bij alle typologieën het aantal prijzen nul is, met uitzondering van de winnaar. Dit wijkt af van de typologieën van 2010 en 2013. Tot slot wijkt Connie Palmen af van de typologieën doordat zij meer krantenrecensies heeft ontvangen.

Naam Auteur	Connie Palmen	Groslijst	Longlist	Shortlist
<b>Titel</b>	Jij zegt het	-	-	-
<b>Uitgever</b>	Prometheus	9%	6%	17%
<b>Man/vrouw</b>	V	39%	28%	33%
<b>Herkomst</b>	NL	75%	78%	100%
<b>Geboortjaar</b>	1951-1960	23%	28%	50%
<b>Debuut</b>	1991-2000	18%	39%	50%
<b>Aantal publicaties</b>	6-10	17%	28%	50%
<b>Aantal prijzen</b>	3	3%	11%	17%
<b>Publicatiedatum</b>	oktober	13%	6%	17%
<b>Aantal Pagina's</b>	201-250	28%	50%	50%
<b>Krantenrecensies</b>	>25	1%	6%	17%
<b>Recensies Bol.com</b>	16-20	2%	6%	17%
<b>-Sterrengemiddelde</b>	4	32%	50%	83%
<b>Recensies Goodreads</b>	>200	4%	28%	50%
<b>-Sterrengemiddelde</b>	4	41%	56%	83%
<b>Aandacht op TV</b>	DWDD en VPRO	2%	11%	33%

Tabel 3 Winnaar 2016 vergeleken met de auteurs op de groslijst, longlist en shortlist 2016.

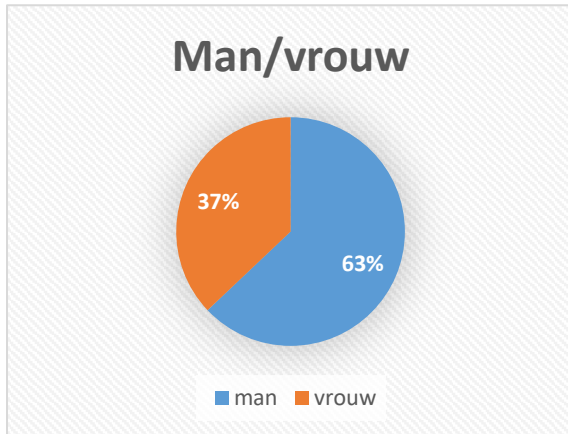
Het geboortjaar, jaar van debuten en het aantal sterren en beoordelingen op Goodreads zijn voor de typologie van de winnaar, de longlist en de shortlist hetzelfde, maar tabel 3 laat zien dat de winnaar procentueel gezien het meest representatief is voor de shortlist bij deze factor. Hetzelfde

geldt voor de factoren herkomst en sterrengemiddelde op Bol.com, waarbij alle typologieën in dezelfde categorie vallen. De winnaar is dus het meest representatief voor de auteurs op de shortlist en het minst voor de auteurs op de groslijst.

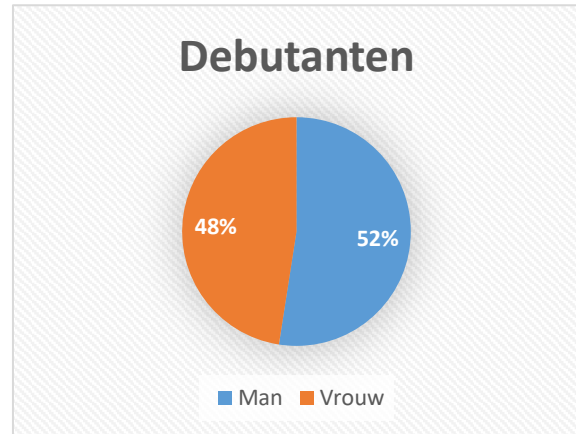
## 2019

### Resultaten groslijst 2019

Op de groslijst van 2019 staan 205 titels, waarvan er 129 zijn geschreven door een man en 76 door een vrouw. Figuur 1 geeft deze verhoudingen weer. De lijst bevat 61 debuutromans. Bij de debutanten is de verdeling tussen mannen en vrouwen een stuk gelijkjer, zoals te zien is in figuur 2.

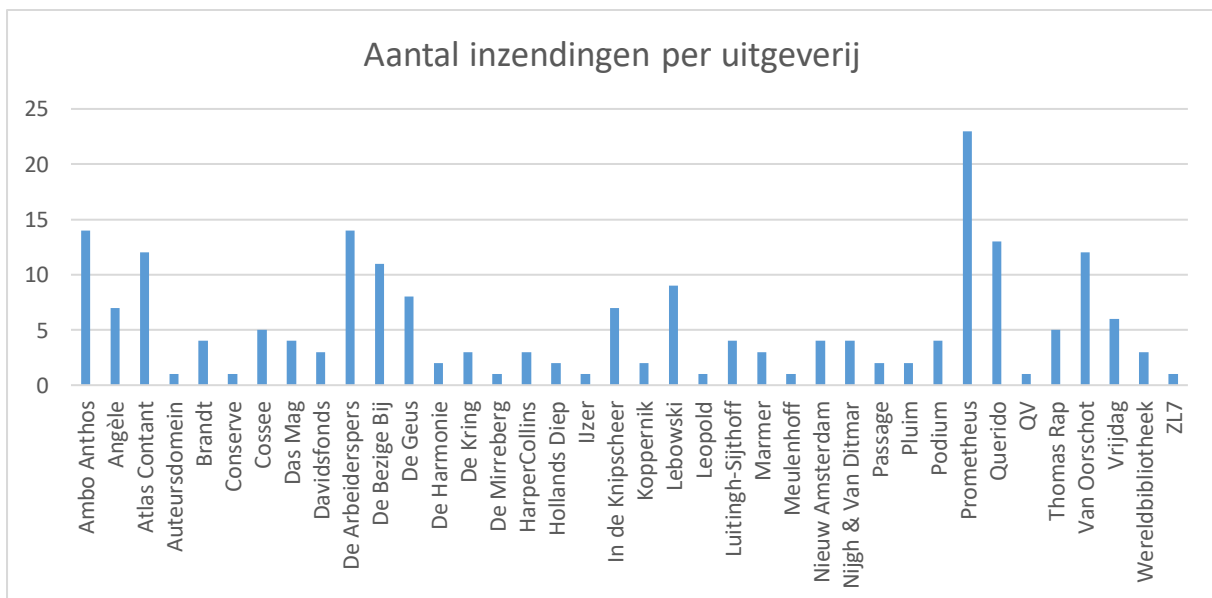


Figuur 1 Man-vrouwverhouding groslijst 2019. (N=205)



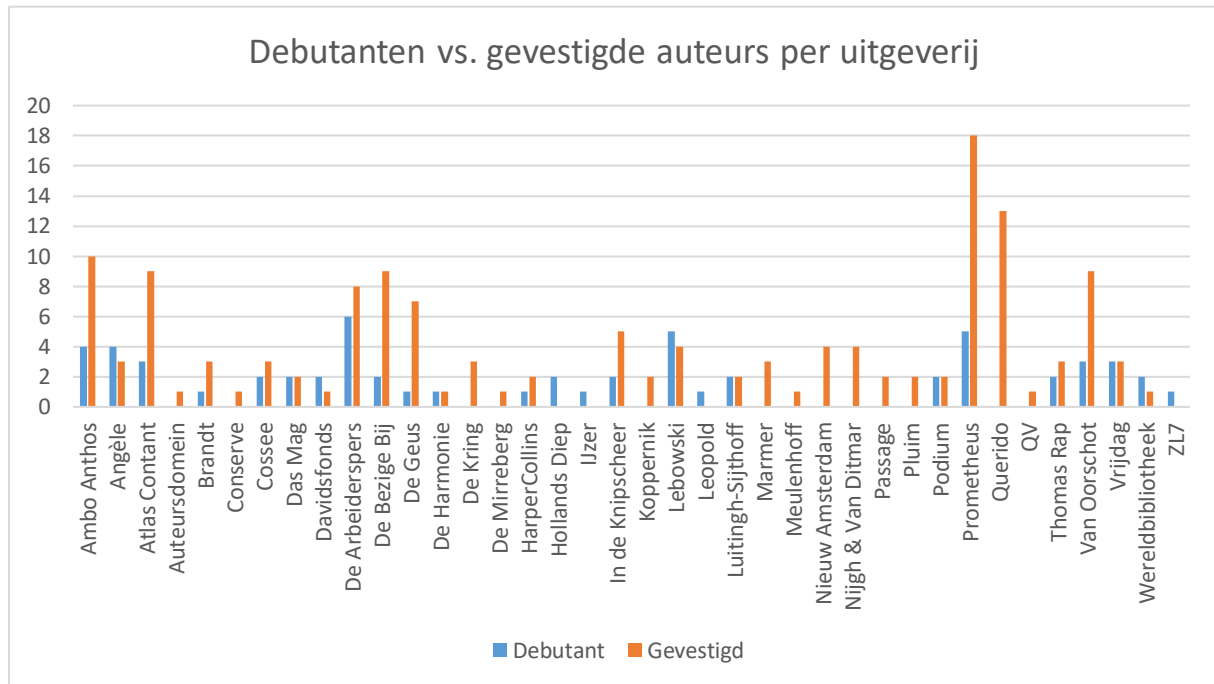
Figuur 2 Man-vrouwverhouding debutanten groslijst 2019. (N=61)

Dit jaar hebben 38 uitgeverijen titels ingezonden. Prometheus is met 23 titels verantwoordelijk voor 11% van de inzendingen en steekt hiermee ver boven de rest uit, zoals te zien is in figuur 3. Na Prometheus volgen Ambo Anthos en De Arbeiderspers met veertien titels op de lijst. Andere uitgeverijen met meer dan tien inzendingen zijn: Atlas Contact, De Bezige Bij, Querido en Van Oorschot. Deze laatste valt op in het rijtje, omdat Van Oorschot hiervoor gemiddeld vier titels per jaar inzond.



Figuur 3 Aantal inzendingen per uitgeverij groslijst 2019. (N=205)

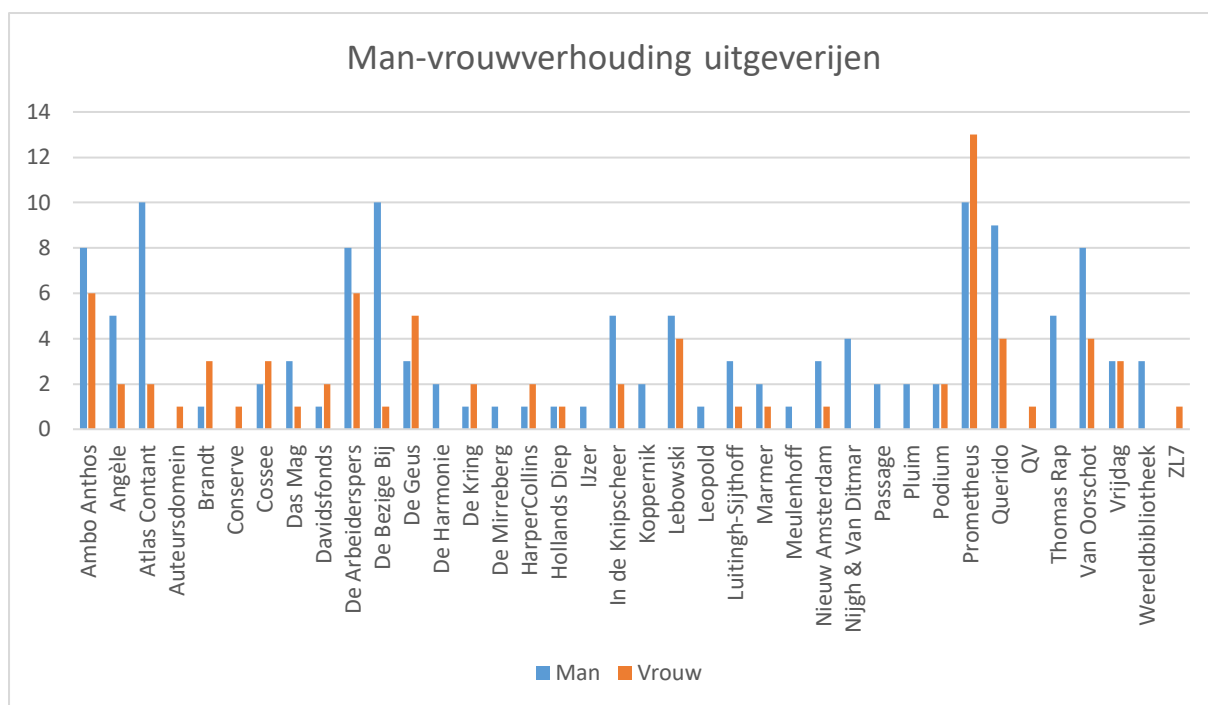
Een andere opvallende uitgeverij is het in 2018 opgerichte Angèle. Met zeven titels lijkt deze nieuwkomer een relatief grote inzender. Dit is te verklaren doordat Angèle een nieuwe tak is van de al langer bestaande Standaard Uitgeverij. Deze is met haar verschillende uitgeverijen de grootste uitgeefgroep van Vlaanderen.<sup>33</sup> Uitgeverij Manteau – ook onderdeel van deze groep – heeft andere jaren titels ingezonden voor de Libris Literatuur Prijs.



Figuur 4 Debutanten vs. gevestigde auteurs per uitgeverij groslijst 2019. (N=205)

Acht uitgeverijen hebben maar één titel ingezonden. Drie hiervan stuurden een debutant in. Lebowski is de enige uitgeverij die meer debutanten dan gevestigde auteurs heeft ingezonden. Vier uitgeverijen hebben alleen een vrouwelijke auteur ingestuurd, dit zijn allemaal uitgeverijen die één titel hebben ingezonden. Elf uitgeverijen hebben alleen werk van mannelijke auteurs ingestuurd. De meest scheve man-vrouwverhouding is te zien bij De Bezige Bij, die tien mannen heeft ingezonden en één vrouw. Uitgeverij Podium en uitgeverij Vrijdag zijn de enigen met een gelijke man-vrouwverdeling.

<sup>33</sup> 'Over Standaard Uitgeverij' via <https://www.standaarduitgeverij.be/over-standaard-uitgeverij/>. Geraadpleegd op 24 oktober 2019.



Figuur 5 Man-vrouwverhouding per uitgeverij groslijst 2019. (N=205)

Op de lijst staan twee auteurs met meer dan vijftig titels op hun naam. Herman Brusselmans met 51 romanpublicaties en Bavo Dhooge met 62 titels op zijn naam. De gegevens laten zien dat veel schrijven zich niet automatisch vertaalt naar veel symbolisch of journalistiek kapitaal. Zowel Brusselmans als Dhooge heeft namelijk geen prijzen ontvangen voor zijn werk. Dhooge ontving voor zijn roman *Sr.* drie krantenrecensies, geen reviews op Bol.com en twee reviews op Goodreads en hij kwam niet aan bod op televisie. Brusselmans – die met twee titels op de groslijst staat – kreeg geen recensies in de kranten en geen aandacht op tv, maar kreeg wel meer lekenbeoordelingen. Op Bol.com kreeg hij voor zijn romans dertien en vijf reviews en op Goodreads 48 en achttien.

Thierry Baudet kreeg voor zijn roman *Van elk waarheen bevrijdt* zes recensies in de kranten, vijftien reviews op Bol.com en 31 reviews op Goodreads. Geen absurd hoge getallen, maar toch relatief veel aandacht voor iemand die meer bekend is om zijn politieke carrière dan om zijn literaire verdiensten. Zeker vergeleken met Tofik Dibi, die nauwelijks besproken werd in 2015. Dit verschil kan verklaard worden doordat Dibi de roman publiceerde na zijn politieke carrière, waar Baudet in de periode van publicatie al veel in de schijnwerpers stond als leider van een nieuwe partij.

De debuutroman *Laura H.* van Thomas Rueb valt op door de hoge gemiddelde beoordeling bij de lekenrecensies. Op Bol.com heeft de roman vier maal een vijf-sterrenbeoordeling ontvangen. En op Goodreads krijgt deze een gemiddelde beoordeling van 4,67. Vooral deze laatste score is erg hoog, gezien het feit dat dit een gemiddelde is van 95 beoordelingen. Er is geen andere roman met meer dan 40 reviews op Goodreads en een afgerond gemiddelde van vijf sterren. De aandacht op

televisie lijkt hier een rol gespeeld hebben. Rueb is besproken bij zowel DWDD als VPRO Boeken en heeft geen aandacht gekregen in de kranten.

## Resultaten longlist 2019

Op de longlist staan veertien auteurs van Nederlandse afkomst en vier van Vlaamse afkomst. De Vlamingen zijn allemaal man. Van de Nederlandse auteurs zijn er acht mannen en zes vrouwen.

Marieke Lucas Rijneveld en Charles Ducal zijn de debutanten van de lijst, maar beide auteurs hebben al prijzen mogen ontvangen voor hun poëzie en Ducal was in 2014 de eerste Belgische Dichter des Vaderlands. Een echte nieuwkomer in het literaire veld staat dus niet op de lijst.

Het valt op dat veel van de genomineerde auteurs al een of meerdere prijzen hebben ontvangen. Alleen Reggie Baay, Bregje Hofstede, Peter Middendorp en Gerwin van der Werf hebben geen prijzen op hun naam staan.

Reggie Baay is niet besproken in de kranten of op de televisie en kreeg ook op Bol.com en Goodreads niet heel veel aandacht met respectievelijk twaalf en zes reviews. Dit maakt Baay een verrassende naam op de longlist. Hetzelfde geldt voor Gerwin van der Werff, met het verschil dat hij wel drie krantenrecensies kreeg.

Marieke Lucas Rijneveld kreeg in 2018 zeven reviews op Bol.com en meer dan driehonderd reviews op Goodreads. Daarmee is zij de meest besproken auteur op de lijst. Daarnaast is haar werk besproken in beide tv-programma's.

In totaal zijn vier auteurs besproken bij zowel DWDD als VPRO Boeken. Verder kreeg één auteur aandacht bij alleen DWDD en zes auteurs bij alleen VPRO Boeken. Zeven auteurs kregen geen aandacht op televisie.

## Resultaten shortlist 2019

De volgende tabel bevat de gegevens van de auteurs op de shortlist van 2019.

<b>Naam Auteur</b>	Jan van Aken	Johan de Boose	Rob van Essen	Esther Gerritsen	Bregje Hofstede	Ilja Leonard Pfeijffer
<b>Titel</b>	De ommegang	Het vloekhout	De goede zoon	De trooster	Drift	Grand Hotel Europa
<b>Uitgever</b>	Querido	De Bezige Bij	Atlas Contact	De Geus	Das Mag	De Arbeiderspers
<b>Man/vrouw</b>	M	M	M	V	V	M
<b>Herkomst</b>	NL	BE	NL	NL	NL	NL
<b>Geboortejaar</b>	1961	1962	1963	1972	1988	1968
<b>Debuut</b>	2000	1994	1996	2002	2014	2002
<b>Aantal publicaties</b>	7	7	8	7	2	6
<b>Aantal prijzen</b>	1	1	1	1	0	9
<b>Publicatiedatum</b>	maart	september	oktober	maart	oktober	december
<b>Aantal Pagina's</b>	628	216	348	224	397	552
<b>Krantenrecensies</b>	10	4	17	16	11	11
<b>Recensies Bol.com</b>	27	0	10	24	0	1
<b>-Sterrengemiddelde</b>	4	-	4	4	-	4
<b>Recensies Goodreads</b>	237	6	27	215	129	34
<b>-Sterrengemiddelde</b>	4	3	4	3	4	5
<b>Aandacht op TV</b>	DWDD	-	-	DWDD, VPRO	DWDD, VPRO	VPRO

Tabel 1 Verzamelde gegevens auteurs shortlist 2019.

Ook dit jaar blijkt dat veel inzenden niet per definitie een nominatie oplevert voor een uitgeverij. Prometheus is als grootste inzender niet vertegenwoordigd op de shortlist. En Van Oorschot, die opviel met meer titels op de groslijst dan voorgaande jaren, haalde ook de longlist niet. Een uitgeverij die wel opvalt, is Das Mag, omdat deze pas in 2015 is opgericht.

De tabel laat zien dat de genomineerde auteurs over het algemeen veel besproken zijn in de kranten. Met uitzondering van Johan de Boose die vier recensies heeft ontvangen. Dit heeft er wellicht mee te maken dat De Boose de enige Vlaamse auteur is. Wat betreft de lekenrecensies is het verschil veel groter. Zo ontvingen Jan van Aken en Esther Gerritsen op Bol.com meer dan twintig reviews op Bol.com, tegenover Johan de Boose en Bregje Hofstede die geen reviews hebben. Nu zou dat opnieuw toegeschreven kunnen worden aan het feit dat De Boose Vlaams is en in het geval van Hofstede aan het feit dat zijn relatief nieuw is in het literaire veld, maar het is niet vast te stellen of deze verklaringen daadwerkelijk kloppen. Bij het aantal reviews moet ook in acht worden genomen dat het moment van publicatie het beeld vertekent. Van Aken en Gerritsen publiceerden hun roman

allebei in maart, ontvingen datzelfde jaar meer dan twintig reviews en hebben nu respectievelijk 37 en 38 reviews op Bol.com. Ilja Leonard Pfeijffer publiceerde zijn roman in december 2018 en kreeg in dat jaar één review op Bol.com, maar heeft nu 197 reviews.<sup>34</sup>

---

<sup>34</sup> Aantal reviews op Bol.com op 4 november 2019.

## Winnaar 2019

De winnaar van 2019 is de Nederlandse Rob van Essen met zijn roman *De goede zoon*, uitgegeven bij Atlas Contact.

Lijst	Groslijst	Longlist	shortlist	Winnaar
<b>Uitgever</b>	Prometheus	Atlas Contact	-	Atlas Contact
<b>Man/vrouw</b>	M	M	M	M
<b>Herkomst</b>	NL	NL	NL	NL
<b>Geboortjaar</b>	1961-1970	1961-1970	1961-1970	1961-1970
<b>Debuut</b>	2011-2017	2001-2010	2001-2010	1991-2000
<b>Aantal publicaties</b>	2-5	2-5	6-10	6-10
<b>Aantal prijzen</b>	0	1	1	1
<b>Publicatiedatum</b>	oktober	september	oktober	oktober
<b>Aantal Pagina's</b>	251-300	201-250	201-250	301-350
<b>Krantenrecensies</b>	1-5	6-10	11-20	16-20
<b>Recensies Bol.com</b>	1-5	1-5	-	6-10
<b>- Sterrengemiddelde</b>	5	4	4	4
<b>Recensies Goodreads</b>	1-10	>100	>200	21-30
<b>- Sterrengemiddelde</b>	4	4	4	4
<b>Aandacht op TV</b>	-	VPRO	DWDD en VPRO	-

Tabel 2 Auteursstypologieën 2019.

Voor de factoren gender, land van herkomst, geboortjaar en gemiddelde beoordeling op Goodreads vallen alle typologieën in dezelfde categorie. Verder heeft de winnaar met de typologie van de groslijst gemeen dat oktober de maand van publicatie is en dat de auteur geen aandacht heeft ontvangen op televisie. De meest voorkomende maand van publicatie op de shortlist is eveneens oktober en bij de longlist is dit september. *De goede zoon* is uitgegeven door Atlas Contact, dit is eveneens de meest genomineerde uitgeverij. Voor iedere winnaar, met uitzondering van Dewulf in 2010, geldt dat deze tussen de zes en tien publicaties op zijn naam heeft staan. In 2019 komt dit overeen met de typologie van de shortlist. Tot slot komt de winnaar overeen met zowel de typologie van de longlist als de shortlist wat betreft het aantal prijzen en het gemiddelde aantal sterren op Bol.com.

*De goede zoon* is uitgegeven in oktober 2018 en heeft in dat jaar 27 reviews op Goodreads gekregen. Vergelijken met de andere auteurs op de longlist en de shortlist en met de winnaars van

de andere jaren, zijn dat weinig recensies. Inmiddels echter staan er 1058 reviews op de website.<sup>35</sup> Dit is een mooi voorbeeld van hoe het winnen van de Libris Literatuur Prijs de aandacht voor een roman vergroot. Verder wijzen de gegevens erop dat aandacht op televisie de kans vergoot om genomineerd te worden voor de longlist, maar een winnaar als Van Essen bewijst dat dergelijke aandacht niet noodzakelijk of zelfs doorslaggevend is, omdat het werk van Van Essen niet is besproken in een van de twee programma's.

<b>Naam Auteur</b>	Rob van Essen	Groslijst	Longlist	Shortlist
<b>Titel</b>	De goede zoon	-	-	-
<b>Uitgever</b>	Atlas Contact	6%	28%	17%
<b>Man/vrouw</b>	M	63%	67%	67%
<b>Herkomst</b>	NL	78%	78%	83%
<b>Geboortejaar</b>	1961-1970	25%	39%	67%
<b>Debuut</b>	1991-2000	15%	28%	33%
<b>Aantal publicaties</b>	6-10	21%	33%	83%
<b>Aantal prijzen</b>	1	15%	11%	67%
<b>Publicatiedatum</b>	oktober	15%	17%	33%
<b>Aantal Pagina's</b>	301-350	18%	22%	17%
<b>Krantenrecensies</b>	16-20	14%	17%	33%
<b>Recensies Bol.com</b>	6-10	16%	28%	17%
<b>- Sterrengemiddelde</b>	4	30%	78%	67%
<b>Recensies Goodreads</b>	21-30	14%	17%	17%
<b>- Sterrengemiddelde</b>	4	50%	78%	50%
<b>Aandacht op TV</b>	X	86%	39%	33%

Tabel 3 Winnaar 2019 vergeleken met de auteurs op de groslijst, longlist en shortlist 2019.

Zoals te zien is in tabel 3 komt het gemiddelde aantal sterren op Bol.com overeen met 67% van de auteurs op de shortlist. Dit komt doordat twee auteurs geen reviews op de website hebben. Wanneer alleen wordt gekeken naar de auteurs die op zijn minst één review hebben dan heeft 100% hetzelfde sterrengemiddelde.

De vergelijking op basis van de percentages in combinatie met de typologieën laat net als bij de andere jaren zien dat de winnaar het meest representatief is voor de shortlist en het minst voor de groslijst. Dit heeft er voor een deel mee te maken dat de shortlist uit de minste personen bestaat.

<sup>35</sup> 1058 reviews op Goodreads op 4 november 2019.

## Conclusie

In dit onderzoek zijn de auteurs op de groslijst, longlist en shortlist van de Libris Literatuur Prijs onderzocht op de volgende factoren: gender, land van herkomst, leeftijd, positie in het literaire veld, jaar van debuten, het aantal gepubliceerde boektitels en het aantal gewonnen prijzen. De romans op deze lijsten zijn onderzocht op de factoren: maand van publicatie, uitgeverij, aantal pagina's, aantal krantenrecensies, aantal lekenrecensies en aandacht op televisie. Bij dit onderzoek staan drie vragen centraal: welke ontwikkelingen zijn er tussen de typologieën van de verschillende lijsten? Welke ontwikkelingen zijn er door de jaren heen? En in hoeverre is de winnaar representatief voor de andere auteurs? Deze vragen zullen eerst beantwoord worden. Hierbij wordt gereflecteerd op de in de inleiding genoemde verwachtingen. Uiteindelijk wordt de vraag beantwoord: is er een typische Libris-auteur? Tot slot volgen een reflectie op dit onderzoek en aanbevelingen voor vervolgonderzoek.

De groslijsten bestaan voor het grootste gedeelte uit auteurs die vijf of minder romans geschreven hebben, terwijl de auteurs die genomineerd worden vaak meer dan vijf romans op hun naam hebben staan. Bovendien is de meerderheid van de auteurs op de groslijsten gedebuteerd na 2000, terwijl dit bij de longlist en shortlist juist voor 2000 is. Dit geldt voor alle peiljaren, waarbij wel in acht moet worden genomen dat er een verschil van tien jaar zit tussen het eerste en het laatste peiljaar. Het is niet zo dat de auteur die langer geleden gedebuteerd is per definitie meer romans geschreven heeft, maar er is wel een logische samenhang te vinden tussen deze twee factoren. Een tweede verschil tussen de groslijst en de longlist en shortlist is het aantal prijzen. Maar weinig auteurs op de groslijsten hebben prijzen ontvangen, terwijl relatief veel van die auteurs worden genomineerd. Bij twee van de vier jaren is er bovendien een verschil te zien tussen de longlist en de shortlist en heeft de shortlisttypologie of de winnaar meer prijzen dan de longlisttypologie. Deze bevindingen liggen in lijn met de verwachtingen op basis van Verdaasdonk, die vaststelde dat de Libris Literatuur Prijs vaker naar een meer gevestigde auteur gaat.

De verwachting was dat lekenrecensies weinig leidend zouden zijn, maar het lijkt erop dat de juryleden in hun keuze voor de nominaties wel geleid worden door de hoeveelheid aandacht die bepaalde titels al gekregen hebben. Er is namelijk een groei in het gemiddelde aantal krantenrecensies en lekenrecensies waar te nemen tussen de groslijst, longlist, shortlist en winnaar. Dit komt overeen met het onderzoek van Verdaasdonk waarin hij stelt dat jury's een keus willen maken die kan rekenen op bijval van de buitenwereld. Maar met *de buitenwereld* doelt Verdaasdonk vooral op andere spelers in het literaire veld en minder op lezers. Ook is te zien hoe de aandacht voor een roman op Goodreads en Bol.com toeneemt na de nominaties en zeker na het winnen van de Libris Literatuur Prijs. De aandacht op televisie lijkt ook een rol te spelen, waarbij auteurs die

besproken zijn op tv meer kans maken op een nominatie. Maar de resultaten laten open wat de rol van de televisie-aandacht bij de nominaties precies is, omdat er ook auteurs zijn die wel op tv zijn besproken, maar niet zijn genomineerd. En er zijn auteurs die hebben gewonnen zonder aandacht in een van de twee tv-programma's.

Uit de eerdere onderzoeken is gebleken dat de verhoudingen in het Nederlandse literaire veld niet gelijk verdeeld zijn op het gebied van gender en afkomst. Dit komt ook terug in dit onderzoek, geldt voor zowel de inzendingen als de winnaars en ontwikkelt nauwelijks door de jaren heen. Vermoedelijk begint dit probleem al bij ongelijke verhoudingen in de boekproductie, zoals ook Franssen en Stoffelsen al aangaven. Een ander gegeven dat stabiel blijft, is dat de grote Nederlandse uitgeverijen de lijsten domineren. Dit heeft er onder andere mee te maken dat veel uitgeverijen alles inzenden wat in aanmerking komt voor de prijs. Wat wel verschilt per jaar is welke van deze grote uitgeverijen het meest ingezonden of genomineerd wordt en waar de winnaar gepubliceerd heeft. Aan de andere kant geven de gegevens wel wat veranderingen weer op het gebied van de uitgeverijen, zoals de oprichting van Das Mag die ook vrij snel de shortlist haalt. En de groei van bijvoorbeeld Lebowski is te zien in de toename van het aantal inzendingen door de jaren heen.

Bij de publicatiedatum gebeurt iets opvallends. De verwachting was namelijk dat de maand van publicatie een irrelevante factor zou zijn en daardoor zou variëren bij de verschillende typologieën. Toch is oktober de maand die het vaakst naar voren is gekomen bij de typologieën van zowel de groslijst, de longlist en de shortlist. Een mogelijke verklaring hiervoor kan zijn dat romans die aan het eind van het jaar verschijnen meer recent aandacht hebben gekregen in de media en verser in het geheugen van de jury zitten dan romans die aan het begin van het jaar zijn verschenen en hierdoor sneller genomineerd worden.

Verder laten de gegevens de vlucht zien van de populariteit van Goodreads – en in mindere mate ook die van Bol.com. In 2010 kreeg de gemiddelde auteur geen reviews op deze platformen. In 2013 is een stijging te zien in de aandacht voor de auteurs op de shortlist en de winnaar en de gemiddelde beoordeling. In 2016 krijgen ook de auteurs op de longlist meer aandacht en is een gigantische toename te zien in het totale aantal reviews. In 2019 zet deze grote groei niet zo sterk door, maar is nog steeds de grote populariteit van het platform te zien. Deze ontwikkeling van de digitale platformen voor lekenrecensies hangt natuurlijk samen met het feit dat het internet in het algemeen zich hard heeft ontwikkeld de afgelopen tien jaar.

Dan nu de vraag: in hoeverre zijn de vier winnaars representatief voor de andere auteurs? Bernard Dewulf wijkt af van de gemiddelde inzending doordat hij een Vlaming is en gewonnen heeft met zijn romandebuut. Connie Palmén is een vrouw en daardoor afwijkend van de gemiddelde winnaar en Rob van Essen valt op door het kleine aantal lekenrecensies. Tommy Wieringa wijkt bij geen enkel punt bijzonder af als winnaar. Dit maakt dat de winnaars in hoge mate representatief zijn

voor de andere auteurs op het gebied van gender – met uitzondering van Palmén – en op het gebied van afkomst – met uitzondering van Dewulf. Ook het feit dat de winnaar geen nieuwkomer in het literaire veld is en publiceert bij een grote Nederlandse uitgeverij, komt overeen met de meerderheid van de andere auteurs. Wat de andere factoren betreft zijn de winnaars niet representatief voor de groslijst en het meest representatief voor de shortlist. Dit heeft ermee te maken dat de groslijst veel omvangrijker en daardoor diverser is dan de longlist en de shortlist.

Er moet geconcludeerd worden dat de typische Libris-auteur niet bestaat. Dit komt door de grote variatie op de groslijst, de weinige overeenkomsten tussen de groslijsttypologie en de winnaar en de ontwikkelingen tussen de verschillende lijsten. Wel is gebleken dat de winnaars veel overeenkomsten vertonen. Op basis van de vier onderzochte winnaars is het volgende profiel te schetsen van de typische Libris-winnaar:

De typische Libris-winnaar is een man van Nederlandse afkomst; die tussen de veertig en zestig jaar oud is; twintig tot dertig jaar voor het winnen van de prijs gedebuteerd is; inmiddels tussen de zes en tien romans geschreven heeft en hiermee ook al een of meerdere prijzen gewonnen heeft. Verder is de winnende roman in oktober gepubliceerd bij een grote Nederlandse uitgeverij. De omvang van het werk steekt niet zo nauw, maar zit waarschijnlijk ergens tussen de 200 en 350 pagina's. De roman heeft zestien tot twintig krantenrecensies op Literom, minstens tien reviews op Bol.com en minstens honderd op Goodreads, met op beide websites een gemiddelde beoordeling van vier sterren.<sup>36</sup> Bovendien is het waarschijnlijk dat de auteur aandacht heeft gekregen op televisie.

En zoals gezegd komt deze typische winnaar maar in weinig overeen met de gemiddelde inzending. Bovendien geldt hetzelfde als bij de typologieën: dit is niemand. Dit is een theoretische persoonsbeschrijving, gebaseerd op de categorieën die het vaakst naar voren kwamen in dit onderzoek. Natuurlijk bestaat de mogelijkheid wel dat de winnaar van 2020 precies in deze categorieën valt. Maar de winnaars in dit onderzoek blijken ook hier en daar af te wijken van deze schets, dus het zou niet verbazingwekkend zijn als de jury een winnaar kiest die toch weer nét anders is.

Het grootste knelpunt bij dit onderzoek was het vinden van goede bronnen. Er is helaas niet één overzichtelijke en betrouwbare database waar alle auteurs- en romangegevens te vinden zijn. Dit heeft er bijvoorbeeld toe geleid dat het geboortjaar van sommige auteurs gebaseerd is op een zoekresultaat via Google en dat het bij een aantal auteurs helemaal niet is gelukt om dit te achterhalen. De betrouwbaarheid van de resultaten is gewaarborgd door steekproefsgewijs een aantal gegevens voor de tweede keer te verzamelen, maar het is bij een onderzoek als dit aan te bevelen om de gegevens door twee personen te laten verzamelen en vervolgens te vergelijken. Bovendien moesten door het gebrek aan bronnen de factoren als verkoopcijfers en

---

<sup>36</sup> Hierbij is de groeiende populariteit van de online lekenrecensieplatformen in acht genomen.

jurylidmaatschappen buiten beschouwing gelaten worden, terwijl deze gegevens wel relevant zouden kunnen zijn voor het onderzoek. Aan de andere kant is het aantal pagina's wel onderzocht, maar niet heel interessant gebleken. Er is voor gekozen deze factor wel mee te nemen om tot een zo compleet mogelijke typologie te komen, maar er valt ook wat voor te zeggen om deze in het vervolg weg te laten.

Er is nog relatief weinig onderzoek gedaan naar Nederlandse literaire prijzen, dus er zijn volop mogelijkheden voor verder onderzoek. Het meest voor de hand liggend is om dit onderzoek aan te vullen met de gegevens van de jaren die niet onderzocht zijn of om het onderzoek te herhalen voor andere prijzen. Daarnaast kunnen de verzamelde gegevens aanknopingspunten bieden voor ander onderzoek. Neem bijvoorbeeld Goodreads, het platform is sterk gegroeid in populariteit, maar is nauwelijks onderzocht. Voor dit onderzoek is alleen gekeken naar de reviews in het jaar van verschijnen, maar het zou interessant zijn om te kijken naar het effect van een nominatie op het aantal reviews en sterren. Wat betreft de professionele recensies is al bekend dat het winnen van de Libris Literatuur Prijs leidt tot een toename in de aandacht voor de winnaar in de kranten. Voor deze recensies zou onderzocht kunnen worden hoe lang dit doorwerkt en hoe lang het winnen van een prijs een auteur blijft aankleven. Er kan aan de hand van een posture-onderzoek gekeken worden hoe lang een auteur na het winnen van de prijs nog wordt omschreven als de Libris-winnaar. Het verband tussen de aandacht voor een auteur op de televisie en de nominatie voor een prijs zou verder uitgewerkt kunnen worden met behulp van een meer kwalitatieve analyse, waarbij inhoudelijk gekeken wordt naar wat er over de auteurs en hun werk gezegd wordt. Daarnaast zou het interessant zijn om onderzoek te doen naar de diversiteit binnen de fondslijsten van Nederlandse uitgeverijen en eventuele verschillen op dit gebied tussen kleine en grote uitgeverijen en om verder te onderzoeken of er daadwerkelijk een verband is tussen de publicatiedatum en de kans om genomineerd te worden voor een prijs.

## Bibliografie

Asscher, Maarten. 'Waarom cijfers, ballen en lijstjes weinig zeggen over de kwaliteit van literatuur'.

In: *De Correspondent*. 11 juli 2017.

Auteur onbekend. 'Quinze ans de prix littéraires au scanner'. In: *L'Obs*. 31 oktober 2015.

Geraadpleegd via: <https://bibliobs.nouvelobs.com/sur-le-sentier-des-prix/20151030.OBS8629/quinze-ans-de-prix-litteraires-au-scanner.html> op 4 december 2018.

Auteur onbekend. 'Over de Libris Literatuur Prijs', 'FAQ', 'Hoe werkt de jury' en 'ANBI-informatie'. In: [www.librisprijs.nl](http://www.librisprijs.nl). Geraadpleegd op 18 februari 2019.

Auteur onbekend. 'Home'. In: [www.literom.nbdbiblion.nl](http://www.literom.nbdbiblion.nl). Geraadpleegd op 4 februari 2019.

Chandler, Otis. 'Who we are'. In: 'About Goodreads' via [www.goodreads.com/about/us](http://www.goodreads.com/about/us) Laatste update: 2019. Geraadpleegd op 4 februari 2019.

Delille, Benjamin, Vera Lou Derid, Leïla Marchand en Jean-Laurent Cassely. 'La rentrée littéraire 2015 en stats et en graphs'. In : *Slate*. 18 september 2015. Geraadpleegd via: [www.slate.fr](http://www.slate.fr) op 4 december 2018

Dera, Jeroen. *De praktijk van de leeslijst: een onderzoek naar de inhoud en waardering van literatuurlijsten voor het schoolvak Nederlands op havo en vwo*. Amsterdam: Stichting Lezen, 2019.

English, James. 'Introduction'. In: *The Economy of Prestige: Prizes, Awards, and the Circulation of Cultural Value*. Cambridge: Harvard University Press, 2009. P. 1-14.

Franssen, Thomas en Daan Stoffelsen. 'De witte motor: de verblindende witheid van het boekenvak.' In: *Literatuur [De Groene Amsterdammer]* nr. 34 (2015) Geraadpleegd via: [www.groene.nl](http://www.groene.nl) op 18 januari 2019.

Lezeres des Vaderlands. 'Mogen wij de rekening? Een jaar #lekkertellen'. 16 februari 2017.

Geraadpleegd via: [www.lezeresdesvaderlands.wordpress.com](http://www.lezeresdesvaderlands.wordpress.com) op 18 januari 2019.

Verdaasdonk, Hugo. 'De kans om de P.C. Hooft-prijs te winnen' en 'De kans om de AKO-prijs of de Libris-prijs te winnen'. In: *Snijvlakken van de literatuurwetenschap*. Nijmegen: Vantilt, 2008. P. 125-167.

Visser, Willemijn. 'Onvermogen of glazen plafond: waarom staan er zo weinig vrouwen aan de literaire top?' Master thesis Universiteit van Amsterdam 2009.

## Toelichting bij de digitale bijlagen

De verzamelde gegevens zijn toegevoegd als digitale bijlage en meegeleverd op de usb-stick met de naam S4294653. De bijlagen bestaan uit vijf Excelbestanden, genaamd: gegevens 2010, gegevens 2013, gegevens 2016, gegevens 2019 en tabellen 2010-2019. De eerste vier bestanden hebben een apart tabblad voor de gegevens van de groslijst, de longlist, de shortlist en de winnaar. Het bestand met de tabellen heeft voor ieder jaar een apart tabblad.